

КЊИГА УЗДИСАЈА

Нови Сад, 2017.

КЊИГА УЗДИСАЈА

Издавач

СКОР, Нови Сад

За издавача

Милош Б. Иветић, Футог

Предговор

Милош Б. Иветић, Футог

Рецензија

Валентина Вулић, Врбас

Лектура

Валентина Вулић, Врбас

Штампа

„ГОРАПРЕС” Земун

Тираж

200 примерака

Уводна реч за *Књигу уз ДИСАја*

*Остала нам још прашина на хартији
као једина успомена на џинове.*

Дис

Управо ове Дисове речи навеле су Савез књижевника у отаџбини и расејању, односно његове чланове, да са хартије, из сећања стресу прашину заборавља и сете се националних, песничких и људских џинова.

Кажу да је најтежа клетва на свету, она јеврејска: *Дабогда имао, па немао!* Е ту клетву на својој кожи је осетио српски народ, учесници Великог рата, а међу њима и наша песничка величина Владислав Петковић Дис. Имали су скоро све, па и оно највредније - слободу. А онда, преко ноћи, могло би се рећи, све је нестало! Имовина, породица, отаџбина, цела земља.

Владислав Петковић Дис, рођен 10.марта давне 1880.године, у селу Заблаће код Чачка, српски родољуб и песник, радио је као учитељ и царински службеник, а у време балканских ратова, пријавио се као добровољац, но због слабог здравља није прошао регрутацију. Ипак, био је извештач са фронта, а за време Првог светског рата учествовао је у повлачењу преко Албаније са српском војском, одакле је пребачен на Крф, а затим бродом транспортован марта 1916. године у Француску, где пише своју последњу збирку песама *Недовршене песме*. При повратку у Грчку пароброд „Италија“ на коме је пловио, 16. маја 1917. године пресреће и потапа немачка подморница код Крфа.

Песници 20. века ДИСА сматрају за свог духовног оца, јер је у својој поезији показао елементе надреализма, који се јавља у Европи 20-их година. Он слике тражи у подсвесном, што га сврстава у песнике ирационалног (ДИСОВИ СНОВИ, НАДАЊА, ПАТЊА И ТИШИНЕ). Песнички израз му је сетан, али уједно и музикалан, премда осликава суморна расположења. Иако ДИСА књижевна критика у почетку није прихватила, касније га је уврстила међу најбоље српске песнике, јер је у српску поезију увео модерну

поетику и сензибилитет, те у српској поезији 20.века, он засигурно заузима истакнуто место, а његове песме *Можда спава*, *Нирвана*, *Тамница* улазе у савремену антологију српског песништва.

У збирци *Ми чекамо цара* (1913) песник је настојао да изрази славу своје отаџбине. Међутим, то није радио певајући о националном поносу, као други песници, него је тужно лутао по згариштима и стратиштима, која се масовно била расејана по Алабанији, Крфу, Грчкој, Африци, Француској а нарочито отаџбини Србији.

Чињеница, да се ове године и овога маја, навршава 100 година од смрти Диса, била је окидач и повод да се њему у част приреди једна оваква манифестација, зборник радова њему у помен.

Дис у песми *Наши дани* говори: *Развило се црно време опадања,/ набујао шљам и разврат и пороци,/ подигао се трули задах пропадања,/ Умрли су сви хероји и пророци.*

Достављањем својих лирских и прозних радова, за учешће у зборнику *Књига уздисаја*, писци не дозвољавају да хероји, људске величине или драге особе умру у нашим сећањима. Не дозвољавају да њихову слику прекрије популаризам, кич и разврат, морално пропадање људи и народа. Зато су се приређивачи овог Зборника одлучили да исти буде подељен на пет циклуса, а сваки од њих је инспирисан управо стиховима Владислава Петковића:

Можда спава (љубавна)

Можда спава са очима изван сваког зла,
изван ствари, илузија, изван живота,
и с њом спава, невиђена, њена лепота;
Можда живи и доћи ће после овог сна.

Нирвана (духовна)

Ноћас су ме походили мртви.
Нова гробља и векови стари;
Прилазили к мени као жртви,
као боји пролазности ствари.

Плаве мисли (слободна тема)

И плаве мисли, и све оне пруге
велике среће; она живи дане
што човек каткад у часима туге
прозире, али лика им не знаде.

Слутња (рефлексивне)

Кроз природу, преко дрва, ружно
јесен иде; голе гране ћуте.
И црnilо обавило тужно
кору, видик, време и минуте.

Уздах са Дунава (родољубива)

Огромна равница пред њиме се пружа
несрећна и лепа, као српска туга,
у тој земљи има и поља и ружа,
али слобода само тој се земљи руга.

У зборнику је заступљено стотинак књижевника са око 180 радова. Зборник са 11.Међународне уметничке колоније „Панонски бисери“ оправдава и ове године свој међународни карактер, јер су радове доставили аутори из Немачке, Аустрије, Словеније, Хрватске, Републике Српске, Црне Горе, Македоније. Сви су се они нашли у стиховима Диса, па вођени осећањима, овоме Зборнику и читаоцима дариваше оно што су изњедрили и на папир преточили.

Свим ауторима се искрено захваљујемо на учешћу у Зборнику, односно колонији, а истовремено им честитамо на дивним радовима, за које верујемо да ће лако наћи пут до читаоца.

Милош Б. Иветић
Председник СКОР-а

**ЦИКЛУС
„УЗДАХ СА ДУНАВА”**

СЛАВКО ПЕРИЋ, Зворник, Р. Српска

ПЈЕСМА МОЈОЈ МАЈЦИ

Колико смо узорали друмова,
о старице, моја мртва мајко,
да ни једно не нађосмо благо.
И судбине што нас рађаш мртве
док одувијек ми учимо само
баш оно што најбоље знамо
умирати мртви у част богова

лажних приносећи жртве.

Маћехо хероја, стидиш ли се сада
јер робове рађаш преко пола вијека
из гробова твојих задојени млијека
одричу се свега што их светим чини.
Судиће ти оци што си дјецу своју
за слободу лажну у посљедњем боју
бацила у ланце и тамнице запада

док им се исток губи у даљини.

И све твоје голготе изгубише смисао
у посљедњем дану твога искушења.
Због чега да рађаш мртва поколења
када свака смрт већ смисао губи?
Ја умријети не см'јем јер смрти се стидим,
шта бих рек'о њима кад их мртве видим,
којој сам слободи своје ријечи писао

кад мртва се ријеч с мојом смрћу љуби.

САВКА КОЗИЋ, Беочин

КАКВЕ СТЕ ВИ ЗВЕРИ !

Какве сте ви звери, имате ли лице?
Имате ли огњиште и миле ручице?
Знате ли за оца, мајку, да л' вам је ко драг?
Чусте ли бар некад за прадедовски праг ?

Град леп, вољен, вековима ткан,
претвористе у огањ и ужасан плам.
Буктиња моћна, ватру на све стране сеје.
Гареж, бол и туга на огњишту сад је.

Данима су тако огњишта кидана.
Зидови, голи, мрачни, к'о пећине тамни,
крик, сузе и лелек, не допреше вам до душе.
Само се знало – све се брзо уништити мора!

Шта ће се чути када прође време?
Не нисмо имали никакве дилеме...
Ништа вам не беше свето, поштовања вредно,
ни кућа, ни дом, ни комшија, чак ни свети храм.

Свитлац је са храма, данима до небеса хит'о.
Кућу свету прадедовску ломачи принесите.
Зидови спржени, крова више нема,
само се небеске двери граду отворише.

На дувару црном, икона још сјаји,
Слика света, претеча светости,
Часног крста што двери отвори,
проповед његова, поколења задужи.

СЛОБОДАН ЦВИТКОВИЋ, Шид

ГУСЛЕ СА БОСУТА

Са шумом Босутских таласа,
широм равног Срема
засвираше српске гусле
у рукама старога гуслара,
што очију својих нема.

Као таласи потекоше равницом,
пренесоше целог српства жеље.
Поручују и гладном и болном
да су јачи од грома, муње и олује.

Гусларевом свирком, и песмом
поносише се многа српска деца.
Нестадоше сва зла и недаће
пред дамарима узаврелих срца.

Дивни стихови свима улише наду
која и тврди камен раствара,
а човеку даје силну жељу и снагу
да сваки сам себи слободу ствара.

Гусле се равницом више не чују.
Али и раним јутром, и у касно вече
путују успомене на Филипа Вишњића,
јер Босут и даље у тихом ритму тече.

МИЛАН РАНЧЕР ДОБРОВОЉСКИ, Маглић

ИЛУЗИЈА

Народе мој! Претвараш се да ти је лепо
у овом свету страдања.
На овом беспућу, незнању, ал' демократског надања.
Живиш у надању, виртуелном свету садашњице.
Када је много незапослених, гладних, на све стране
избеглице.
Где ти је достојанство, та обећана слобода?
Спремаш се за чланство, а нико не сме да писне, да
слободно хода.
Погледај војску, полицију, границе, свуда препреке,
бодљикаве жице.
То ти је та, светска, демократска, илузија.
Што ти је донела, та светска пендрек демократија.
Биће боље, политичари кажу, даће Бог, верске вође
лажу.
А ти чекај да ће тако бити, опет ће те исти,
искористити, преварити.
Живеће се лепше и боље, када дођу ласте,
А ти чекај маго, док трава нарасте.
Те границе, од бодљикаве жице, подсећају ме на
кавез за птице.
Таква слика, све говори, ето, сатерани смо у логор, у
гето.
И шта да вам кажем, у вези тог надања.
Једноставно, видим, да биће опет страдања.
А то је неминовно, јер тако стоје ствари.
Јер вас лажу, и завађају, верске вође, и политичари.
Како год да било, верским вођама и политичарима
прија,
Вама остаје увек иста, ваша, животна илузија.

ВЛАДИСАВ АРСЕНОВИЋ, Шабац

РАЗУМ

Прошлост ме подсећа
Била је несрећа.
Ратне године
Страшни шпијуни
Мобилизација и много људи.
Брује машине
Сви негде журе
Свуда се пуца
А власти жмуре.
Ко нас напада
Питах мајора
Мрко ме погледа
Одох из строја.
Крећем кроз шуме
Прелазим реке
Читам крајпуташе
Препознајем претке.
Код куће деца
Боса и гладна
Удовице и уседелице.
Вратише се људи
Сакати, хроми
Били су у рату
А не на моби.
Ја сам се вратио
Ал' разум рече
Крајне је време
Пиши без треме.

ДУШАН КОВАЧЕВИЋ БАТУЉА, Мали Радинци

И МИ СМО ЉУДИ

У ово време бурно,
светом сад ђаво влада.
Док живот пролази журно,
још је у нама нада.

Нада за боље сутра.
Да људи нису гладни
Нек' свану сунчана јутра
немојмо бити јадни.

Желим да прође зима
која је у свима нама.
Топло да буде свима,
из срца да оде тама.

Сваким даном је горе.
Тражи се и парче хлеба.
Кошмари све нас море
бољи нам живот треба.

Народ је велика сила.
Пробудити се мора.
Живот да буде идила,
да сване сунчана зора.

Чекања је доста.
Од људи прави се робље.
Многи скачу са моста,
милије им је гробље.

Зар на овој планети
мора да буде глади?
Дозовимо се памети...
Како ће да живе млади?

Створимо живот бољи.
Злотворима да се суди.
Све је у нашој вољи,
и ми смо живи људи.

МИЛОШ ИВЕТИЋ, Футог

САН

Село родно често сањам
и у сну томе јако уживам!
Та милина испуњава ми груди.
Тај сан, успомене драге буди.

Видим село, подно Шатора се пружа...
Звездано небо спушта се немо.
Види се само цвет бели од дивљих ружа.
Завичај родни на спокој се спрем'о.

И док дрема месец плави,
звоно вилаша, у тору се јави.
Мислим да га неко дира,
ал' он сања свога пастира.

На тепиху зелене уморне траве.
Рунолисти вечити само подигнуте су главе,
слушају арију хора цврчака малих.
А пред зору, и они, у санак су пали.

БОРКА ДРАГОЉЕВИЋ, Нови Сад

НЕ ЗАБОРАВИ СИНЕ

Не заборави сине имена ти твог.
Не, никад се не одричи ти порекла свог.

Када сија сунце и кад киша роси.
Помоли се Богу и сети се ко си.

Не заборави порекло на крају ћеш видети
од добраг си рода, нећеш се постидети.

Настави увек тако као и твоји преци.
Никад пред никим не клечи, ко си и шта си, реци.

Од српског си рода са обадве стране.
Не дозволи ником да ти ломи гране.

Видиш шта нам чине и шта нам се ради.
Откинуту грану поново засади.

Кажи своме сину, кажи својој деци.
Одакле смо дошли и ко су нам преци.

МИЛЕ КОСТИЋ, Дубница

У СЕЛУ

У селу мом
чудне се дешавају ствари,
сви они из села
у град беже.
Од куће до куће,
дворишта обрасла у трње
корове и суве траве.
Куће им остају празне.
Време њихове трагове брише,
на њима се више
стари оцак не пуши.
Нестаје им кућни праг,
од њихове дедовине и очевине
не постоји више
никакав траг.
На свакој оронулој кући
закључана брва мучно ћути,
небрига наследника
показује њихово лице.
Још увек на дрвеној капији
закључан катанац стоји.
Од кућног прага
отишли су они.
У затвореној кући
све породичне тајне ћуте.
Само још на зидини некој
окачена софра, тањур и сито висе...
Напуштена црепуља
непечен хлеб чува,
у кући без крова
ужегло сунце што га пече.
За кога ли, мили Боже,
тај обед спремаш?
Када остављена кућа
домаћина свога нема.

ТРАЖИТЕ СВЕТЛОСТ

Народе, ово није земља туђине,
не погазите њено име.
Ово је земља српскога рода,
она је рођена на срцу Балкана
уткана у повоју сваког њеног члана.

Народе, мали, ал' великог срца
не тражи спас у туђина.
Нема нам хлеба
и добре намере тамо.
Где се више не зна ко је ко. Тамо...

Брат брату ударац задаје мучни,
не прима га у свој топли дом.
И страшне клетве просуше тада
брат брата, док је жив, напада.

Браћа по крви, доброты и части
не дајте да брат убије брата.
Доста је црнила на сваком кораку,
тражите светлост, а не улаз ка мраку.

МАРКО М. МИЛАЧИЋ, Подгорица, Црна Гора

БЈЕЖИТЕ ОДАВДЕ

Бјежите одавде, синови јунака
Пронађите мир, негдје далеко
Није ово више земља предака
За коју је крв пролио неко.
Бјежите одавде, продаће и вас
Као и задњи педаљ земље ове,
Тамо далеко, тражите спас,
Не дајте да вам ставе окове.
Бјежите одавде на мирније море,
Наше су продали за прљаве новце.
Причају слатко, држе нам говоре
Ми блејимо, као на солила овце.
Бјежите одавде док сјећања трају,
Успомене драге, понесите с'обом.
Ил' станите у ред за продају,
Без части, пред ископаним гробом.
Нећете ви никуд, синови јунака.
Чудни су гени, није крв вода.
Ниједна борба није лака,
Али се без ње не добија слобода.

ЖИВОРАД ЖИКА МИЛОИЧИЋ, Јагодина

МОЈЕ СЕЛО

Моје село део Шумадије
Поред њега Морава се вије
И напаја плодне оранице
На обали богате баштице

Доња Мала као слика
Крај потока Грабовика
Обале му баште прекривају
Водом из потока цвеће поливају

Солило се у равни сместило
Са истока село украсило
Поред пруге и аутопута
Мезулану стару заклонило

На северној страни лежи Ђунис
Покрај њега шуми Лепеница
Ту су људи великога срца
Што за сваког госта истим жаром куца

А нада све ко круна на глави
Покрио их Брзан Стари
На врх села црква брвнарица
Стара као црква Покајница

Памти време славног Карађорђа
Кад је био устанички вођа
Међ' липама стара школа стоји
Поред нове задње дане броји.

РАДОМИР-ПУЦО ДРАГИЋЕВИЋ, Будва, Ц. Гора

НЕ ДАМ

Зар дјеца наша да иду са оним,
Што крви наше ув'јек је жедан?
Унуку не дам у њине чизме.
Устани Србијо, ни ти му не дај!

Из њиног пакла колико јуче,
крв је текла твоје дјече.
Зар да мој унук буде са оним,
што руши наше цркве и свеце?

Србијо, моја поносна мати,
још наше куће у пламен јече.
Зар су ти данас њихове паре,
од мрвог брата без гроба прече?

Не клечи пред њих, подигни главу,
не буду дио њиховог срама.
Немој се плашит, слободно реци.
„Част ове земље неће са вама!”

Не срди данас Лазара светог,
већ завет његов достојно следи.
Кад би ти дали пола Европе,
његове мртве главе не вреди.

МОМЧИЛО МОМО ТУБИЋ, Бијељина, Р.Српска

РОДНОЈ БРДОВИТОЈ ГРУДИ

Често те сањам, урвино моја,
тебе, гдје су моји преци опанке дерали,
по твојим стрминама се од непријатеља крили,
неуморно по теби копали и орали.

И када сам будан, гудуро брдовита моја,
и тада ми низ образе клизе сузе.
Осјећам као да змија низ утробу гмиже
као да ми неко вид очињи узме.

У моме срцу разбуктиш пламен,
ти прелијепа дивљино, што си се у душу свила.
Ма гдје да сам, волим и памтим
твоја брда по којима се пјесма орила.

Слике ме твоје прате и мислим сјетно
како громко пјевам и ускликујем.
По твојим шумама тајанственим и чудним
и поточинама твојим, душу разгаљујем.

Ходам и тумарам кроз букове шуме,
и твоје трновите стране, бујадњаке и коприве.
Трчим по твом пропланку цвијетном
и осјећам мирис сијена са покошене њиве.

Сада, када се под туђим небом будим.
Све си ми равнија и љепша, стрмино моја и урвино!
У мислима шетам шумама твојим као по најљепшим
парковима,
најдража и једина, моја родна питомино!

МАРИЈА РОЖИЋ, Мркоњић Град, Р. Српска

ЖЕЛИМ ПОВРАТАК

Умјесто цвијећа по цвјетним ливадама
берем стрњику крај асфалтног пута,
срце ми јечи од јада се кида и стеже,
а душа болно туђим просторима пута.

У туђини, на позорници живота
траћим бољи дио младости своје.
Све што сам до тад имала и стекла,
паклени ратни ђаво однио је моје.

Материјалне ствари нека ђаво носи,
само мозак и душу од зла да спасим.
У срцу ја имам богатство невиђено и
желим да се у својој земљи скрасим.

Да се у своју земљу што прије вратим,
у љепоте своје дивне Високе Крајине.
Никакав туђи лажни сјај ни богатство
нису привлачни за моју душу и мене.

ДРАГА ДОБРИЈЕВИЋ, Смедерево

АВАЛСКИ ТОРАЊ

Пао је мрак, ратни још један,
засија небо, а звезда нема,
то злотвор бедан
експлозив пали и погром спрема.
Чујемо буку, већу, све већу,
рој авиона јури на нас,
гледамо небо, искре се крећу,
сирена завија к'о бесан пас.
Авион тутњи, Авала стење,
падоше бомбе, хвата нас бес
Београд блешти, пламен се пење,
то наствља се Сотонин плес.
Авалски торањ на земљи лежи,
екрани неми, слика се губи,
авион гори, погођен бежи,
истину нашу бомбама уби.

Како ћу сада с далеких брда
гледати нашу Авалу плаву?
Због торња њеног, рањеног палог,
мораћу тужно погнути главу.

Проћи ће ово безумно време
и рата више неће бити,
нестаће наше претешко бреме,
Авалу никад, баш никад ,нећу опростити.

ГОДИШЊИЦА

НАТО нам запрети ратом пре тачно годину рана,
ако му не дамо Косово, гаврану бићемо храна.
Још једном рекосмо НЕ, не смео Косово дати,
колевка наша је тамо, тако нас учила мати.

„Борцима за људска права” од беса притисак скочи,
страшно их заболе глава, паде им мрак на очи.
Пре тачно годину дана, двадесетчетвртог марта,
почеше смрт да сеју, „хумани људи из НАНТ-а”.

Хиљаде тона експлозива бацише с неба на нас,
„Србија умрети мора” рекоше сви у глас.
Засикта Мадлен Олбрајт: „ Уђуткај заувек Србе,
траг им затрати треба, доста су китили врбе.”

Бомбардуј воз на мосту, он је кривац још већи,
колатерална грешка то је, можемо мирно рећи.
Удримо јаче, још јаче, шаљимо још авиона,
Србија мора да плаче, да клечи мора она.

Још није доста било, рушимо болнице, школе,
децу побити треба што мајку своју воле.
И тако потраја рат седамдесет и осам дана,
боме су биле пуне, -пуне радиоактивног урана.

Слободна Европа, ББЦ и СНН признаше
гласно јуче, после годину дана,
НАТО је на Србију бацио хиљаде тона
касетних бомби и оних пуних урана.

АЊИМ ТОДОРОВИЋ, Власеница, Р. Српска

У ЗНАК СРПСКОГ ВАСКРСНУЋА

Опет смо се издјелили к'о небраћа и душмани,
и све чешће тако бива да нас злобна клица гони.
Да којоти крв нам лочу и месом се хране врани.
Док нам сузом завјетницом плачу свеци на икони.

Сами себе набијамо на стржево оштро коље
и тјерамо правду кривдом у заблуди свога ума.
Што смо гори-опакији, чини нам се, све смо бољи.
Не пјевамо над кол'јевком. Од крстача ниче шума.

Земља нам је у пепелу испод ког се још жар скрива
и стопала боса пржи. Коровином ћуте њиве.
Ми међаше, још, гурамо испод брида од сјечива.
Не сањамо умотворно, нит' видамо ране живе.

Хоће ли нам Бог свемоћни, дати ума и разума
да зацјеле грудоболи, неразумне ране љуте?
Да дигнемо, опет, кућу и огњиште поред друма,
и слушамо испод стреха појопојке и гугуте?

Да нам род се рађа, множи и напуни земљу свету.
Литургија да жубори. Р'јеч да слика неба плавет.
Да са постом искупимо грешну душу, разапету
и љубимо камен-плоче исписани Старозавет?

Нека братство вовјек жари, она, капља родног струка,
са чокота тежачкога. Причешћујћ' до сванућа
у молитви благородној Оца, Сина, Светог духа.
Воздижући вјечно псалме, у знак српског васкрснућа!

МИРКО СТИКИЋ, Нови Сад

ХЕРОИНА ДАРЈА

(Дарји Александровној Коровкиној)

Русијо царска, да ли си знала
за ћерку своју, петровградског ђака,
у далекој Србији што херојски је пала
видајући ране безбројних јунака ?

На Гучеву црном понад Дрине
разровани ровови од душманске ватре.
Храбро је хрлила, не марећи за мине
и кишу куршума што јунаке сатре.

Пред душманом силним одлучни и смели
војници многи падоше с' јауком,
ал' ту беше Дарја, та небеска вила,
да их помиљује милосрдном руком.

Да им ране вида, теши их и жали:
„Не дајте се ви јунаци смели!”
Предсмртне речи утехе им даде,
ал' судбину своју са њима подели.

Дарја Александровна Коровкина, Петровград, Русија 1888. –
Гучево, Србија 1914.

ПРАШТАЈТЕ ПРЕЦИ

(Шта би данас рекао Дис ?)

Преци славни, ви јунаци давн,
визија слободе са вама спава.
Под хумкама земље, оголеле кости
над којима ниче нека дивља трава

Ваши идеали данас не важе
Понос, правда, шта ли то беше?
На сцени живота полтрони се траже.
Слово нам држе, срце ми се стеже.

Праштајте нам, ви славни преци,
погазисмо ваше циљеве и снове.
Убише нас друге битке, други меци...
Измишљају стално идоле нове.

На врхове данас испливаше
људи без морала и сумњиве жене.
Неки нови господари, нове паше
засенише све јунаке старе наше

Није стало ником до образа
живи се без части, нема срама.
Убија горчина моралног пораза.
Шта ће бити, прадедови, с нама ?

СЛОБОДА САВИЋ БЕЛИ, Вукошић

ЦЕРСКА ПЛАНИНО СТАРА

Церска планино стара
Данас ти стогодишњицу дају!
Коначно се сетише и тебе
И оних који на твојим падинама леже!
На теби оста као вечна стража
Много српске младости.
Ти им стари Церу поможе
Да својом измореном душом
Стану ногом коначно за врат
Крвавој аустријској звери.
Тебе треба поколења да памте
Што прими у своја старачка недра
Све пале српске младе и старе јунаке,
Који целом свету показаше како се
Родна грудa воли, јер нису застајали
Иако су били болесни, гладни и полуголи.
Многи до тебе нису стигли
Негде успут остадоше...
Немаху среће многи да виде како моћна
Аустријска војска преко Дрине бега.
Драже им је часно у Дрини да се подаве
Него да их зароби српски војник храбри.
нека тије славни Церу вечна слава,
Што поможе малом српском народу
Да савлада наводно аустријског лава.
Ту паде Поћорекoва и аустријска слава
Само оста читава глава аустријског цара
Који беше далеко од војничког мегдана.
Нека коначно схвате сви, да је српски војник,
Иако гладан го и бос, кад затреба, прави змај.

Србин кад затреба, брзо се диже из пепела
Да би сачувао образ свога народа.
Зато још једном, за све што пружисте
У та тешка времена
Нек вам је вечна слава и хвала!

**ЦИКЛУС
„НИРВАНА”**

МИЉАНА ИГЊАТОВИЋ КНЕЖЕВИЋ, Ниш

БОГОРОДИЦИ

Премудра...
Сваки од звезда зрак
разгони мркли мрак,
кроз ноћ сваки глас тих
једне је молитве стих,
склопљени длан уз длан
разгоне вечни сан,
помен имена Твога
помен је Вишњег Бога,
имена Твога слова
део су благослова.
Молитва из срца чиста
и помен имена Христа
разгоне мрак и таму.
Не остављај ме саму...
Премудра...
Шапућем Твоје име,
растапам оклоп зиме
на помен Твог имена,
Пресвета, Благословена.
Када се светиње руше
растачу и део душе.
Упали светлост кроз таму.
Не остављај ме саму...

ЗОРКА ЧОРДАШЕВИЋ, Франкфур, Немачка

ПИСМО ЦАРИЦИ

Одавно се каним, пресвијетла Царице,
да Ти писмо пишем и истину зборим,
да за Свету земљу к'о и Ти се борим
да упали неко Твоје воштанице.

Над Метохом нашим круже грабљивице.
Двоглавога орла пресјекли у лету.
И црвени Божур свео је у цвијету,
занијемла давно звона Грачанице.

Царски Призрен у пепелу цвили
спалили му олтар и иконе.
Архангели горке сузе роне
Душанови двори гдје су били.

Нема вође да се мача лати,
виногради без чокота грожђа.
Нема Цара, а нема ни Вожда
да Косово опет роду врати.

Ноћас Бога молићу, Милице,
да нам врати Дечанима Ждрале,
да Ти свијеће већ једном упале
и растјера, црне злослутнице.

ПОРУКА РОДУ

Поруку мудру остави роду
заклетву вјечну, да с' њом се буди,
извору никад не мути воду,
не дирај туђе, будимо људи.

А своје чувај к'о ока зјену
најсрећнија зора на твом прагу руди,
живот је кратак – гасне у трену
љубимо ближњег, будимо људи.

Патријарх Павле, блажено биће
Његова светост отвори двери
поврати народ Богу у вјери

у свијетло гнијездо окупи птиће.
Будите људи, слога вам треба!
Његове ријечи чујемо с неба.

МИЛАН ЧОРАК, Вуковар, Хрватска

ПОГЛЕДАЈ БОЖЕ

Човјеку за живот треба мало
сунце на небу и миран сан,
а срећу своју и живот у њој
свако ће себи градити сам.

Човјек мора живјети у слободи
за миран живот мир нам треба,
не могу неки стално да пријете.
Хоћемо љубав и круха и хлеба.

Аветима из давно прошлих дана
покушавају стално да нас плаше.
Нотама црним и речима зла
хоће да униште постојање наше.

Бог је рекао- Сви људи су браћа
на живот имају једнако право-
мораш ти, Боже, уразумити неке
иако си свима исти разум дао.

Кажу да опроштај од Тебе добију
сви који се покају за оно што чине,
само ти можеш да просудиш, Боже,
кају ли се искрено за поступке ине.

Може ли опрост од Тебе добити
онај ко другоме зло призива,
онај ко смрћу другоме пријети
а тебе молитвом у помоћ дозива.

Божија заповјест за њих на важи
да љубе из срца ближњега свога,
да ли је довољно да окају гријехе
кад кажу како их чине у име Бога.

МИЛЕТА МИМО ТОМИЋ, Ваљево

ОДСЈАЈ БОЖАНСКЕ ДУШЕ

Чини ми се познато нешто непознато,
чини ми се моје нешто од мене веће.
Чини ми се далеко нешто што сам дотак'о,
чини ми се да овде патим -
а негде да сам заценут од среће.

Боже, свевишњи и свемудри,
најлепши си и најслађи.
Ово се одвојени делић Тебе
сећа целовитог самог Себе!

МИЛАН РАНЧЕР ДОБРОВОЉСКИ, Маглић

АКО ВЕРУЈЕШ

Неко је некога слагао, а Исус је због тога страдао.

Није страдао, што је знао, већ, што је веровао.

На лажима некога старца, направили су жртвеног
јарца.

Неком жао, неком мило, на Исусу се , преломило.

Животну су нову, стварали меру, на жртвама и
лажима стварали веру.

Велике борбе, и много страдања, за нови живот, и
нова надања.

Много горчине , и много плача, а нова вера, све јача,
и јача.

А нова вера, у таквом стању, нашла је уточиште, у
страхопоштовању.

А бедан народ, до задњег, живео је у страху, од
божјег страха.

Од божје клетве, и божјег суда, патио, страдао,
веровао у чуда.

Борећи се увек, за парче слободе, живот му узалуд, у
беди оде.

Заведени тако, и стари, и деца, сулудо, узалуд,
гинули, за бога, и свеца.

Они постоје, кад треба мрети, они добро ником, неће
донети.

Већ само борбу, и ништа више, то многи паметни,
осетише.

Тако се било, у прошла времена, за лаж су гинула, сва
поколења.

И данас исто, као од шале, за лаж гину, само будале.

ГОРДАНА Љ. МИЉКОВИЋ, Параћин

ПРОНАЛАЖЕЊЕ

Кроз замагљене отворе
простора душе
прави је пут до себе доћи,
у духовном тражењу
светлост пронаћи.

Учинити све у светлости јаве
што јутарње Сунце доноси.
Том открочењу у броју
Свевишњи помаже.

Свако јутро ново и
непознато доноси,
и у полуосветљеном смислу душе
уноси и открива.

Моћ којом се спозна
све што душа сања,
што тишти и скрива,
о чему се машта. И прашта.

ДУХОВНА ВИЗИЈА

Чистој души отвара врата,
Свевишњи, кроз лавиринте
скривених тајни, пропушта је
послатим таласима и спознајом.

Када угледа светлост и знакове,
протумачи загонетку,
помаже јој да га следи.

У неслућеним тренуцима
приближи јој се у присности.
Души у осами,
у скривеном
чекању.

На очиглед скопчано,
са немогућношћу прилаза,
уверава да смо прошли,
кроз границе и просторе.

Огромне препреке, као стене,
тону у провалију. Она остварено,
излази на површину.

РАДОМИР-ПУЦО ДРАГИЋЕВИЋ, Будва, Ц. Гора

ЗАР

Зар у Призрен да занеме свеци,
И да Душан у гробницу јечи,
Да у Српску престоницу стару,
Наше ране нико не лијечи.

На Бистрици звона да умукну,
Пећ-аршијо огледало душе,
Зар да сретам кржаве маљеве,
Како цркве и светиње руше.

Из Дечана да зовем Душана,
Докле клечим и молим се Богу,
Зар Горијоч, на брдо господње,
Данас тужан загрлит' не могу.

Око тебе да скупљам камење,
О, Зочиште, сузо мојих рана,
Док пред свете рушевине стојим,
Старе цркве Козме и Дамјана.

Зар пред тобом Грачанице моја,
Сјају душе небеско точило,
Да дозивам светога Лазара,
Што уздише на Анђелско крило.

И до када да вас зовем више,
Залудно је моје дозивање,
Вратите ме пред очевим гробом,
Да сузама покријем надање.

ЈАБЛАНКА ПАВЛОВИЋ, Сокобања

СЛИКОМ НЕСТВАРНОМ

Саморазговором блажим збир живота
што небом стражари
у тихост с праменовима сунчеве косе.

Стојим и буктим за сликом нестварном
над огњиштем са дахом наливеним пепелом
гледам као да сам тек рођена.

Чујем застрашујући неми глас претка
у куту где светлеће кандило и икона
у души опорост зачета вапајем.

Из завежљаја душе молитва се пркосно усели
док варнички глас прозукле тишине.

Из ломне несанице молитвом подигох
огњиште са заборављеног трона
и коренове предака до врха из праменова магле.

Стишах побеснелу олују што огњишта гаси
збиром живота што небом стражари.

ЗДРАВКА БАБИЋ, Билећа, Р. Српска

СВЕТИ ЗАРУЧНИЦИ

У златном сутоњу септембарске ноћи, трепере двије
звијезде на небу,
у њима двије дубоке тајне... Свети заручници.
Ноћас, небо се твојим именом зове, ЈоАкиме!
А ја сам Ана. Најблаженија од свих, невина, бремена
у ванвремену.
Потписала благовијест, трен ухватила да ти љубим очи.
Пожаром шапата, пламеном молитвом, повијам
уснама риме твоје самоће.
Уз звук црквених звона шапућем ти тајну вјечности.
Моја нијема силуета буди ти сјећање на загрљај
првог сусрета.
Ја ноћас бдим над твојим лицем литургијским,
док на дну олтара кадиш исконски бол.
Искри грозница мојих усана у храму твоје
божанствене душе.
У ћутању твојих прстију, расипам арију свилених
додира
љубавним криком... Врати се ЈоАкиме!
Додиром Адамовским, обој бакарном бојом моје
зреле винограде.
У откосу дјетелине, на мојим сазрелим њедрима,
исконским угризом мудрости повиј небеску
дјевојчицу.
Во вјеков вјекова... Амин!

АЊИМ ТОДОРОВИЋ, Власеница, Р. Српска

ПРЕД БОГОМ

Кроз дим тамјана угледао сам лице
и препознао Те невиђеног, Боже!
О обале душе плавиле Ситнице,
капала крв к'о јагоде док се множе.

Видио сву раскош смрти, час умирања,
огољеле свице по трави док леже.
Злу коб што клија око свих Видовдана,
ланац псећи што нам вратове стеже.

На зобану стрњику жеље убад'о,
мотао повијесмо вретеном студи.
Кроз маглу устајао, крет'о и пад'о-
гурали ме с пута звијери и људи.

Прешао безвољно све раке и јаме,
пратио врискове црних кукавица.
Јездио сазвезјем Кумове сламе,
кроз трстике-стаништем барскијех птица.

Живио испоснички, на крушној мрви,
лизао росу са маслинових грана.
У зјену ока садио божур први
из расадника боли косовских рана.

И стигох пред Тебе у часу сазнања
на сузи шкропљеној освећене воде,
разређен у болу истог нам страдања.
Из крви ницале румене јагоде.

ЈАСНА АН ЈОВАНОВИЋ, Крагујевац

СУСПРЕТ СА ДИСОМ

Да ли је свеж угарак спуштен
у сенку неког епитафа и камена,
вечна колевка „убраног срца
што и у смрти живо куца“?
Тамо „где дишу пустош и мир са лепотом“?
Где се под покровом, смирено,
смрт среће са вечним животом...
У мирису земље, грех бледи пред проласком
тренутка вечности и лепотом.
Испод свесно постављеног извора и белутка
у нама заробљене младости
у којој беспошtedно и у трену,
искрено „пада чедна свила“
и у великом праску тајне рађања
„утопљене душе“ изнова подижу
поглед ка овоземаљској страсти,
пониклој из горског, непредвидивог,
непресушног, тајног била...

„Тамо где дишу пустош и мир са лепотом“
и велике мисли вечно изгоне ћутање и умрле снове,
одјецима који нас покрећу, иако нас боле...
На трону ускрснућа пробуђене васкрслом надом
у спасење душе, обдарене ведром бесмртном речи
и бистрим, топлим, жељеним оком Творца
у времену које просуто, иако заувек спава, све лечи...

ИВАН ГАЋИНА, Задар, Хрватска

МРАЧНИ ДВОРАЦ

*И нирвана имала је тада
Поглед који нема људско око:
Без облика, без среће, без јада,
Поглед мртав и празан дубоко.¹*
(Владислав Петковић Дис)

Вјековни двораци заклања шума,
језа из душе акорде склада.
Немирне снове дубоког ума
и нирвана имала је тада.

Шумове свијести прати јека,
студене мисли лете високо,
мрачна дама у зениту чека
поглед који нема људско око.

Тражећи љубав на кривој стази
с црног коња краљевић пада,
сухо цвијеће носи у вази
без облика, без среће, без јада.

Утваре харају мрклом ноћи,
вјетри шибају душе жестоко,
сјенке траже заклон у самоћи,
поглед мртав и празан дубоко.

---

¹ Владислав Петковић Дис: "Нирвана" (седма строфа)

**ЦИКЛУС
„СЛУТЊА”**

МОМЧИЛО ЈАЊИЧИЋ МОМОС, Инђија

СОЛУНСКИ НОКТУРНО

Плес светлости по хотелском плафону,
испијам кафу на цветном балкону.
Загасита срма уличних лампи
расута по столу, разбацаној штампани.
Гледам, слушам, осећам и знам:
Чипка вечерње измаглице и јави и сну прекрива лице.
Док удишем Солун, жудњама се трујем,
окован фотељом седећи путујем...
Он тоне у ноћ бучно, полагаано,
а буди се и мрмори пијаца Медијано.
И док неминовно у летњу ноћ тоне,
са звоника белих тихо звона звоне.
Из препуних башти хотела, кафића
звекети тањира, кашика и пића.
У морском заливу љуљкају се звезде
а спутани једрењаци сада у сну језде.
Од аутопута тутње камиони, са аеродрома грме
авиони,
поред старих, нови, градски аксиоми...
У сваком солунском рукаву чучи понеки трик...
Сребрном руком Месец милује Зејтинлик.
С Кајмакчаланског гробља силази тишина,
шапатам разлива звездана прашина.
На Зејтинлик гробљу стогодишњака нема
тамо српска душа, вечно ће да дрема...

МИЛАН ЧОРАК, Вуковар, Хрватска

ЛИЧКО ПРОЉЕЋЕ

Када у прољеће, озелене обронци личких гора,
разигра се срце у грудима као коло дјевојака,
цвјетовима разнобојним процвјета зора
и пољима зеленим шири се мирис до сумрака.

У срца разиграна, прољеће унесе радости нове,
пролетно сунце угрије ливаде и земљу плодну
хладној каменој стијени удахне топле снове
пробуди сокове живота и припреми годину родну.

Прољеће пали жар љубави у срцу и тијелу сваком,
врела крв младеначка што од љубави пламти,
само у прољеће се пробуди силином таквом
да остаје у нама стално и цијели живот се памти.

Личко прољеће рано, није обично годишње доба,
оно се догоди у срцу и души, у једном трену
а топлина и љепота тог' трена једном се проба,
и вјечно је памтимо као најљепшу успомену.

СНЕЖАНА ШОЛКОТОВИЋ, Корбово

ОНА ТРОШНА КУЋА...

Она трошна кућа на крају села
то је кућа моја,
у њој је цео мој живот саткан
од хиљаду расположења и боја.
Онај путељак што води до ње
на њему је зарасла трава,
то је пут до мога срца
у њему љубав обитава.
Она река што хуком тече
и таласима мелодију душе ствара
присутна је у мени свако вече
док ветар славују своју чежњу поверава.
Опијају ме мириси поља,
ливаде цветне
док цврчак кроз класја жита скита,
ту ме чека дрвена клупа
закоњена у сенци старих липа.
Она трошна кућа на крају пута
мој је скромни дом,
сладак ми је хлеб са седам кора
чије залогаје гутам и
с' поносом их називам
својим животом.

МИЛОШ ИВЕТИЋ, Футог

ГРМЉАВИНА ТИШИНЕ

Ништа више није као као некад...

Ни трава...

Ни сунце...

Ни облаци!

Ни ветар,

Исто више не дува...

Не таласа под њим ковиље,

Трава сува!

И поред њега,

Миром мирује,

Чезне,

И лагано вене,

Лагано вене...

За животом,

Она више нема воље,

Јер зна,

Да сутра неће бити боље!

Нема живота!

Ни живе сене,

Да врати наду у живот

У њене зелене вене.

Птице више не певају,

Вуци одавно не завијају!

Путевима нико не пролази,

Само црно сутра надлази.

Поред сунцем окупаног дана,

Навлаче се неке тмине,

И сваког божијег дана,

Слуша, грмљавину тишине.

БОРКА ДРАГОЉЕВИЋ, Нови Сад

УЧЕЊЕ УЗ ЛАМПУ

У детињству моме није било струје.
Имали смо лампу која намигује.

Лампу пуну гасим да јој фитиљ кваси.
Ако ветар дува лампа се угаси.

Када на истоку Даница засветли.
Селом кукуричу и буде нас петли.

Петли кукуричу сваких сата пола.
Као да говоре: “*Децо, зове школа.*”

Захваљујућ’ петловима, ми безбрижно снимо.
Они ће нас будити да не закаснимо.

Петли су нам били тачнији од сата.
А лампа нам верно жмига иза врата.

Кад су ноћи дуже журили смо мраком.
Није било светла блатњавим сокаком.

Није било струје, није било светла..
Учење уз лампу, буђење уз петла.

МОМЧИЛО МОМО ТУБИЋ, Бијељина, Р.Српска

РАНО ЈУТРО

Свуд околу тама пала,
све уснуло, све почива,
само вода је таптала
што се низа страну слива.

Понеки се јаве пијетли
и нека се сова чује.
Са истока нешто свијетли
све се више приближава.

Преко горе и долине
зраке шаље, ево ту је.
Зора руди, гле милине,
већ се прва птица чује.

Грану сунце, топло, снажно
и растјера ноћне таме;
чак сасуши небо влажно
из ког роса паде на ме.

По ливади живот крену,
цвијеће мирис поче слати,
све у неком моћном трену
у живот се преобрати.

Поздрављам те, зоро рана,
нови дане, вјетре благи!
Здраво, земљо обасјана,
и животе, мени драги!

ЈАБЛАНКА ПАВЛОВИЋ, Сокобања

ПОД СЕНКАМА ЈАБЛАНОВА

Ноћашњим несном подмлађени поветарац
Смехотресом ходи правцем јутра...
Јутро милује из ризнице божанства
милозвучне трептаје Јабланова.

Јабланови пре расвита бејаху
У гозби похиталој зори...
Зора их уми мирисом спокоја...
Спокојем препознаће преламање светла
из лавиринта сунчевих боја.

Боја Сунца испија нектар месечине,
месечине под покривачем небеским...
И тако све док светлост не бљесне...
Бљесак распусти латице у цвату.
Цвате и Божур бојом црвеном.

Црвена боја и Булки дарује
препланута поља пшеницом...
Пшеницом прхну јато јаребица...
Јаребице сањају звездани брег ка небу.

Небом распуштен полен липе...
Липом плута мирис лелујави.
Лелујавој трепетљики где певају славуји...
Славуји у крошњама јабланова
у свом дару сричу баладу.
Баладу посветише залуталој
брези
У трави пренабујалој.
Испод сенки јабланова.

РАДМИЛА МИЛОЈЕВИЋ, Параћин

ЖУТИ ШЕЋЕР

На морској хриди где жути пун месец
разлева се к'о жути шећер,
К'о свила мека, чини се све је сан.
И опет се воде уз обале слегле,
чује се песма чезнућа.
И титра глас занете душе неке.
Кроз топлу летњу ноћ лепрша као уздах,
с' кикотом туђег смеха.
У мирној води сребрна ливада.
Као да кроз ноћ светли цвеће,
чаробни кристали блистају.
Плове звезде к'о лудо коло да воде.
Бренцају бубе, зрикавци песму узносе,
кроз шаптаје лишћа.
К'о варнице пролећу свици.
Одлеже кроз ноћ куцање сатно.
А месечина сву ноћ веје златно.
Чауре снова отвара, дух блуди осећајем,
жељама што немо и тихо ка небу узлећу.
У струју витких чемпресова,
расклапа зора трепавице своје.
Сванут' ће дан, а ја у сусрет њему хрлим.

СЕНАИД АВДИЋ, Прељина

С КИШАМА ЈЕСЕНИ

Када се небо натмури као мисли моје
исте су боје.

У њима живи исток, запад, север и југ.
Сваки цвет другу је друг, као свакој
птици луг.

Слободни ветар без препрека снагу
доби, последњи лист са гране оби.
Весела птица на слободној грани цвркутари
и шета, бубе јој у лову измичу и сама је
на голети мета.

Јесења киша, купусара успе прашину лета спрати,
сакупљеном масноћом, риба се у дубину сјати.
Колотраг на њиви, заробљена река напуни салаше
жутог злата, и затвори салашу врата.

Обала навраћа брзак да стиша, момак отишлу
девојку у град, да се жени с кишама јесени.
Очврсле руке лета на пању секиру стежу,
зуби тестере, зими зубе режу.

Зима сахрани јесен изнад града
на брду, ветар снег са планина у долину
смеће, мирише пролеће!

СЛАЂАНА ЛУКОВИЋ, Чачак

НОВ И САД

Шетају људи и ноћас по граду.
У кафићима причају о раду.
Крај Змај Јове у пролазу стану,
ваљда, нормално је, да ту јесу.
Не знају за оне које друге реке на дуге пловидбе
однесу.
Много је двадесет година , много је, Дунавом хучи
истина.
Хвала ти, реко, што ме кориш.
Хвала ти, граде, што још ту стојиш.
Па мислима седнем где пожелим и причам дуго
и сви су ту који треба да буду, преминули се враћају.
Гризе ме за надлактице, рука трне од страха и сећања
и очи ми сузе пеку, а не теку.
Мислима шетам кроз моје младости град, а он НОВ И
САД.

***

Течеш ли ноћас , ој Дунаве,
љуљаш ли сплавове подно Тврђаве?
Носиш ли музику , велика реко, к'о некад на Кеј
преко?
Гледају ли и сад неки из мога стана
на бродове и морнаре из незнана?
Сијаш ли, ноћаш, Тврђаво?
Пушташ ли светлост у онај град што увек је НОВИ и
увек је САД?
Много је прошло година, кожа ми попушта,
а сећање стеже и враћа. На неке ,што давно рекох,
завршене приче. Сећање, ипак, ниче.

Из дубоко бачених зимама,
замрзнутих семена се помаља,
страх ми утерује и каже „Дошло је време да се чује”.

РАДОСЛАВ ФЕЛБАПОВ, Нови Сад
ЖАД ЗЕЛЕНИ

Жад као зелена огрлица
Око врата одсјај лица
Жад као зелена наруквица
Као прстен, или лепа наушница
Жад зелени као бројаница.

Жад на пупку зелени
Као украс плени,
И као брош на реверу
Зелени украс стоји.

А мени жад у глави
Стоји и кљуца
Стоји као поглед зелени
Не боли, али кљуца.

Жад ми негативне мисли односи,
Жад ми је свакодневна преокупација
Дневна и ноћна инспирација
Жад ми стабилизацију ума и тела доноси.

Жад зелени је камен снова
Па сада на јави сањам
И са њим стално разговарам
Спознајем себе сама од давнина
А он постаје моја судбина!

НЕВЕНКА БОШЊАК-ЧОЛИЋ, Београд

ТРАГАЊА

Загонетно
озвездано небо

неизвесно
гибаво море

обриси црних
у карте неуцртаних
хриди

ветрови
у једрима
неиспитани

космоси
у дубинама
тек наслућени

више од жеље
више од воље
води морепловца

Кристофер Колумбо
плови
мојим венама

на путу
ка - мени

ВОЛЕТИ ВОЈВОДИНУ

Питати је безазлено
има ли ишта лепше ,
нешто људскије?
Онолико, као што погледом
могу да обухватим?
Градови, плодне њиве, људи...
Оно што Војвођанин воли.

На свету лепшег краја заиста нема
О, Војводино!
Дунаве плави!
О ,Тисо, што цветаш!
Ја имам Срем,
Банат и Бачку.
Један град - Нови Сад.
Војводина има нас.

Петроварадин благим погледом чува град.
Вековни сат стражари,
са казаљкама својим
уназад окренутим.
И чува тамбуру Јанике Балажа.
Успомену на моје драге претке и
шарени пој војвођанских њива.

Волим те, Војводино,
као што се воли сан
као што се воли
најскупље што имаш.

**ЦИКЛУС
„МОЖДА СПАВА”**

СЛАВКО ПЕРИЋ, Зворник, Република Српска

КАД ЗАБОРАВИШ ОВАЈ ГРАД

Кад заборавиш овај град
И ноћи што су ти бацале каменчиће на прозор
А било који други
Пјесник те буде волио, у инат, као ријека у понор
Кад не будем више млад

Долазићу са звијездама на исто мјесто
Гдје си заборавила да ме сачекаш

Кад заборавиш овај град
И неки други кад заволиш прољећем без ријеке
Која је шапутала узалуд
Јер ниси разумјела да су то моје ријечи, далеке
Као снови који већ сад

Постају страхови и њима пречесто
Одлазиш с другим и више не гледаш

Човјека у мени који те воли

Кад заборавиш овај град
Будећи се срећнија од цијеле једне године, мојим
Именом писане на неколико
Страна твог дневника, и када будеш с било којим
Другим, као са мном сад,

Маштала о путу по далеком свемиру
У једно поподне и заједнички бијег

Кад заборавиш овај град
Премали за све дане којим сам те описивао узалуд

Пијаном календару за просту
Годину давно осуђену на заборав, и будала и луд
А можда и једини прави гад

(Јер пјесници никад од туге не умиру)
Остаће у теби вјечно, као траг у снијег

Утиснут. Промрзлим гласом Сунце да моли
Нешто као борба за сопствене сне.

МАРИНА МИЛОСАВЉЕВИЋ, Ниш **УКУС ПОЧЕТКА**

Чежња насликала снове, жеље,
полетним мислима сетно узлетела,
разрешавају недоумицу осећања,
страх тражени излаз заклања,
боји се поновљене љубави,
слободна, отпорна жеља пркоси,
нови терет животи на леђима носи,
мистични свет екстазе
одређује путоказ,
твоје је право на биће које волиш
да вољењем понесеш
кроз мелодију буђења уздаха
високо уздигнуту изнад сећања
и животног мрака, даље... све даље
до новог почетка .

ЉУБАВИ...

Љубави љубљена,
душо вољена,
тело си телу,
пламена искра,
дивља потреба,
зависност, опијум,
сан и буђење,
живот и илузија,
потпуност и носталгија,
топлина загрљаја,
светлосни жар олујног пољупца
који хара ум,
невиност поезије
која ти стихове пише
у савршеној љубави у којој си
лудило које траје
и бескрајно ме испуњава.

МАРКО М. МИЛАЧИЋ, Подгорица, Црна Гора

ТО СЕ ЉУБАВ ЗОВЕ

Волим кад ме јутром пољупцем пробудиш,
кад осмјехом ружне отјераш ми снове,
кад шапатам ока страсти ми пробудиш.
Волим да ме волиш, то се љубав зове.

Волим када с' тобом ноћу јастук дјелим,
кад се наше усне у заносу лове.
Када своје срце у твоје преселим.
Волим да те волим, то се љубав зове.

Остани у срцу, ту гдје јеси сада,
Љепота је твоја недостижна свима.
Буди вјечна тајна, само мени знана,
јер срећан је онај који тебе има.

ДУШАН КОВАЧЕВИЋ БАТУЉА, Мали Радинци

ГОЛУБ

Некад сам био твој голуб бели,
радост смо, срећу живота хтели.
Ти моја бела голубица,
правили гнездо к'о свака птица.
Како је лепо у рану зору,
док голуб гуче на прозору и
сунце се, румено, рађа полако.
Лепоту ту пожели свако.

Тихо се поред тебе будим,
за новим даном среће жудим,
гледам у тебе, лепу и снену.
Гајим у себи успомену.

Лепи су дани те среће били,
лепи су снови што смо их снили.
Лепе су ноћи и зоре рујне,
лепе су биле те груди бујне.

Била си моја голубица,
та бела, мала и лепа птица.
Ја бејах, онај, голуб бели,
који те, мила, и сада жели.

Жеља постоји, још је у мени,
срце се нада, тој лепој жени.
Да овог јутра, у рану зору,
гуче поново на мом прозору.

МИЛИЈАНА СЕТЕ, Ниш

СЛУТЊА

Прошло је време сања
и око поплавом прети,
под челом дамар одзвања
жена ће у мени умрети.

Док ти раме зеном гори
и рука немоћ боли,
мраз са усана ми снева
тај те крвоток воли.

Прошло је време сања
дамар ми судбину прориче,
зора ми зна само бездања
и залуд песми да виче.

И док ти светла очи пију
у туђој зени другом спасу,
жена у мени задњи бој бије
вична рибама, знана аласу.

МИЛОРАД КУЉИЋ, Стари Лединци

ВАТРЕНИ СУСРЕТ

Она ме познала, а ја њу нисам,
иако осећај чудан имах.
Руку ми стиснула да је препознам
и сетим се да вечно је сретах.

Тај стисак ме опече као муња
па отвори амбис к'о ватра грипна.
Свест моја овим безданом протутња
будећи слике из давних времена.

У свакој слици и ја сам живео.
Чини се управо сад се збива.
Ипак, што видим није ми ново
к'о да у мени вечно пребива.

А она свуд је. У слици свакој.
И сусрет сваки ми муњом сигналира.
Буди ме у старости дубокој
која се скупом живота градира.

Вратих се себи, па очи јој видех.
Сад тонуги почех у плавет њину.
Даха за урон пољупцем јој узех
да дугоме носи кроз рајску долину.

АРАНКА КИШ, Суботица

И ДРУГИ СУ ЗНАЛИ

Мислиш да је наша љубав
Очима других промакла
Зар мислиш да је остало
Неприметно
Да је ваздух устрептао
Од неизговорених речи
Да се погледи срећу
Мимо свих препрека
А да осмеси сијају
Јасније од сунчевог зрака
Зар мислиш
Да је наша љубав
Очима других промакла
Није... знали су
И уживали у њој
Са благом сетом у очима
Сећајући се
Неке своје љубави.

НАШЕ ЈУТРО

Рано је...
Јутро се лено
Кроз завесе провлачи
Ослушкујем...
Моје мисли
Незауостављиво јуре
Твоје дисање
Нежно их смирује
Отвараш очи
У њима је још сан
Једно здраво
Загрљаљ
Насмешим се
Главу
На груди ти наслањам
Заштићена
Наставим да сањам .

РАДОЈКА МУГОША, Подгорица, Црна Гора

ЧОВЈЕК СА ШТАПОМ

Познат ми човјек на клупи сједи
са штапом у руци, у мене гледа
сам са собом нешто бесједи
даје ми знак да сједнем до њега.

Задуго га препознала нијесам
по глави као да му је иње пало,
сиједе власи - столетни плијесан
осмијех залеђен - срце му стало.

Руке му дрхте док ми их пружа
промуклим гласом поче да збори :
„Ти си још иста, расцвала ружа,
у мени живот са смрћу се бори.”

Иако година истих смо скоро
руку му пружам да устане.
Пођосмо лагано пјешчаним шором
да потражимо изгубљене дане.

Стигосмо до старог напуштеног млина
гдје смо се некад вољели страсно,
ал' срце нам тугом испуни празнина:
прође младост, за све је касно.

НЕ ДАМ ДА ЉУБАВ УМРЕ

Не дам да одеш гдје топлине нема
умјесто сунца мрак по земљи пада,
саму у болу да оставиш мене
умјесто у рају пред вратима ада.

Ружу црвену у снијегу ћу наћи
привити на усне испијене жедне,
на врх планине највише ћу заћи
да се с' ње домогнем звијезде једне.

Не дам ни смрти, ни животу голом
да љубав умре, да те од мене отме.
Вјенчаћу се са срећом као с болом
заједно ћемо ићи до Голготе.

ДИНА ЗАВАРКО, Нови Сад

ЛАЖ

Моје класје танано,
валовито,
плаховито!
Док те кроз прсте провлачим,
дахом ти росим набубрела зрна...
Вино се у гроздовима острашћено
пенило,
грло се милином орило
док сам те у стиховима вајао!
Моје класје танано...

Моја музо светлосна,
чудесна,
недокучива!
Ветар је на месечевом наковњу
од звезданих зрака
исковао твоје име
и у моје срце га утиснуо!
Моја музо светлосна...

Тако си говорио.

Загледах ти се у очи.
У њима су били путеви.
Схватих – ти певаш даљинама.

ЗАКОРАЧИ

Лакокрила,
бежим ти из дланова
у висине
о којима не сањаш.

Пешчана,
попуњавам празнине
у теби
стварајући обресе.

Ваздушаста,
лебдим твојим
погледом
пазећи да те не загреbem.

Смирена,
обликујући себе
кроз давање
слутим у теби посматрача.

Покрени се.
Закорачи у моје вихоре.

ИГОР СТАНКОВИЋ, Нови Сад

ШТО БАР ОВДЕ НИЈЕ НИЧИЈЕ

И ево ме на тлу ничије земље
кроз брисани простор прелазим границу дна,
ех, да могу ишчупати срце што храмље.
У себи препознајем демона из сна.

Што бар овде није ничије.

Дуги сати губе се уз ветар,
срце ми уз звук мотора игра,
за идеал дајем све к'о Александар
мој понос опет нову улогу игра.

Сећање душу кида попут тигра.

Од неба до земље, тешко да сам жив,
блажим твоје речи уз нектар Минерве,
сви за неког другог кажу да је крив,
Годоа чекајући многи губе нерве.

Наш је случај тако сив.

Сада сам већ страшно далеко од тебе
нова и туђа сломљених срца лица,
да барем уз пут изгубих себе
мој пријатељ носи име несаница.

Ти си море плаво, а ја бела птица.

МИОМИР М. ЛАКИЋЕВИЋ, Јагодина

У ТИШИНИ КАД ЈЕ САМА

Шта са сликом ради дана,
када и њој као мени,
дође стидно, изненада,
у прозеклој успомени;
да л' је греје топлинама
у тишини кад је сама?

Слика лета из младости,
ево и сад на њу личи,
осећам дан по сећању,
да је стидан и у причи:
подне му је светлих крила
била собом закитила.

Шта ли ради у заборав,
када ме се ипак сети
даном лета из давнине,
може ли се дан волети
као некад из топлине,
сад, самоћом у тишине?

Шта ли ради доколицом,
пише ли ми опет песме,
овом дану нека шапне,
што другима гласно не сме
све о нама, све о нама –
у тишини кад је сама?!

РАДМИЛА МИЛОЈЕВИЋ, Параћин

ЈАСТУК ОД СМИЉА

Иако нема оне старе плиме,
разлива љубав боје своје.
Орканском буром ватре разгори,
стално пишући нове ноте.
Уђе у живот певајући.
У слободи и сновима,
срећа се живи и пружа.
У тренутку времена, сан се савија, ломи.
Љубав оком своје боје шара.
На свет се гледа бајним очима,
у сусрету, новим познанствима.
Срцем гори плам попут рубина,
у зеницама вољеног бића.
ватрени круг сјајних прстенова,
Сваки дамар у телу стреса.
У облаку душе свитац златну чауру отвара.
Љубав пуним сјајем засија,
пупољке нежне отвара.
У разбојима срца најлепше мреже плете,
да никада премало није...
Пурпуром слива уз зденац бајни,
чувару ризнице свих наших тајни.
На јастуку од смиља, љубав за увек жива.

ЕМИЛИЈА ЕМА ЖИВКОВИЋ, Крагујевац

ОДНЕО СИ ЛЕТА

Однео си лета,
оставио зиме.
Река
у заборав тоне
тамо,
где зри раж.
Али,
ништа
траг не брише.
И оно,
што сине
никада више.
Имам твој глас.
С тобом,
зашло све је.
Пут
што нас носи,
на трен,
раскршћу
док веје.
Угасио се пламен.
Остало је жедно,
јеком испуњено
име само једно.

ПЕТАР ШУШЊАР, Нови Сад

МАТУРА СЕ ПОЛАЖЕ НА ОФИЦИРЦУ

(Одломак из новеле)

-Борисе јеси ли ту ? -Чује Иренин глас.

-Хоћу код тебе.

-Који ћеш ми!

-Никад се не зна, ко коме, у овом тренутку више треба.

Јутрос сам те видела како трчиш и вичеш. Онда си се сатима затворио и не видиш се. Како сам се затворио када су врата отворена?

Изолација у себе спада у најтеже изолације. Говорим ти то из искуства. По патњи исти смо, зато сам ти на вратима. Исти полови се не привлаче. Они, када се сретну, не варниче као што је то случај са негативним и позитивним, тако физика каже.

Слуша ме, размишља.

-Могу ући и сместити се? Чини то.

Не протестује.

-Не гледај ме тако одбојно. Можда ћемо једно другом бити од користи. Ми се никада нисмо препирали.

-На игранкама, често сам те бирала, онда када се најави „даме бирају”. Лепо си играо. Посебно валцер. Увек си био учтив и шармантан. Понекада и безобразан. Памтим, када би приљубили лице уз лице, што у то време није значило претерану интиму, већ пре слагање два партнера у игри. Грицнуо би ми ухо што је био твој мангуплук. Рекла бих ти немој, може неко видети. Одговарао си: „Нећу, часна пионирска реч”. Поштовао си ме као што си поштовао моју велику љубав. Моје безгранично припадање другоме.

-Па шта онда. Био сам луд. Требао сам те шчепати к'о што гладан пас у месари шћапи испуштено парче меса. -Мог'о јеси. Други би то свакако покушао. Ти ни онда, па ни сад, ниси к'о други.

-Гори сам.

-Тако говориш јер си љут. Увртио си себи да си повређен. Добио си премију, а ти би више.

-Да не би? Од тебе сам нешто старија, па ми припада право да дам понеки савет. Искуснија сам. Моје познавање односа мушко- женско у предности је над твојим. Онај који више зна, заслужује да буде саслушан.

-Рекла сам бољи си и разумнији од других, у то верујем. Зато сам ти овде.

-Не бој се. Ја те нећу повредити. Ту сам да и ти мени помогнеш.

Помажући мени и себи ћеш

Раскомоти се. Коначно се открави.

Из колибе задуго нећу излазити. Можемо овде ручати. Ћутати и мало ћаскати.

Скинула се. Остала је у бикинију. Са јаким, шивеним гаћицама, које, кад треба, тешко се без помоћи власнице скидају. Горњи део добро је деколтиран и набубрео. Бујност груди то чини. Нешто већих од Вериних.

Гледа је. Згоднија је него што је навикао. Уосталом на купању није била предмет његовог интересовања, па је није ни одмеравао, као сад у својој љутњи.

Припремио је ручак. Био је обиман, она је извадила и свој сендвич. Онакав како то само маме припремају. Пријало јој је и вино. Црно, домаће. Расхлађено и држано у ископанаој рупи. То расхлађивање у подземној води давало му је посебан укус.

Сада, слушај моју причу.

Са непуних шеснаест година, почела сам да се забављам са оним мојим, медицинаром, који је отишао на студије на универзитет у Београду. Та љубав ишла је онако како ти је, верујем, твоја Вера причала. Причу је чула од њене маме. Он тамо у Београду ја овде. Лудо сам се чувала за њега. Његов долазак у Нови Сад једва сам чекала. Не могу да кажем да је то било нешто другачије од онога што су чинили многи од нас. Боме, да кажем, тај радо чекани долазак био је емотивнији и бурније него када смо се овде виђали скоро сваки дан.

-И онда, кад је требало да нашу везу окончачмо зарукама, добила сам писмо.

-Отпусницу.

-Мој врли момак пише ми да се оженио. Добром девојком. Из виђене грађанске породице. Београђанка је, подвлачи то као да је богиња са Олимпа. Та веза му даје могућност да оствари запажену каријеру, ко бојаги брани се, или врши проповед ко католички поп. Том везом себи и породици обезбедио би сигурну будућност и углед коју у овој нашој провинцији не би могао постићи. Мене држи за своју прву љубав. Прва љубав, по правилу, служи да се направи одскочница за оно друго, резонује тај мој магарац. Она престаје код разум уместо срца одлучује. Наставља, не љути се, ти си моја љубав која није имала перспективу. Моли ме да му опростим.

У нашим овдашњим приликама девојке које пролазе као што сам ја, третирају се горе од најгоре распуштенице. Прва помисао била ми је да се убијем, или да се инатим и вежем за најгору протуву. Тада сам чула од моје маме, причу Верине мама која је прекоравала своју кћеру и давала јој савет да се не веже за парњаке, јер их чека судбина као и мене. Средила сам се и решила сам да кренем својим путем. Лако је то рећи, да није било ужасне муке како да преживим болно срце и ослободим се оне моје протуве. Како да преболим патње коју ми је нанео својим црним егоизмом.

-Како си га се решила?, заинтерсовано пита Борис.

-Ту, летос, долази ти он у Нови Сад. Представља овде своју супругу. Госпођу из познате београдске куће.

-Видела си је?

-Је ли чему?

-Пристрасна сам. Другачије од мене немој очекивати. Никаква је. Протегљаста. Ни кука, ни струка, како бисте ви мушки прокоментарисали. Сисе повелике, доста отегнуте. Ноге доле неухрањене. Хифне изражене. Ови наши стрци коментаришу:“ Биће добра роткиња“. Цене то као када на вашару загледају кобилу. Стомак показује да ће ту фудбал да се нађе и пре порођаја. Изузев успијања к'о оне глумице које глуме госпођу министарку, све друго је на неком нижем нивоу. Нижем од просека. Тај мој нитков који не престаје да јој се и у друштву, овом новосадском клања, заказао ми је тајно виђење. Не дуже од два сата. Толико је могао да се искраде, шапуће, да тајна не одлети у етар.

-Да ли си то прихватила?

-Прихватила сам.

-У мени је све горело да га видим.

-Одвела сам га у моју гарсоњеру. Још с врата је навалио. Хоће човек да у присној интими проведе са мном она два сата . Не би да дангуби.

-С тобом, глупа несрећо, никада и нигде интима нема, разјарено сам дрекнула да се све орило Радије са најгорим олошем ,јер ти си им класа. Овде сам пристала да бих ти рекла: „Марш напоље, ђубре неотесано!”

Покушао је да своју намеру силом оствари. На то сам ја из појаса тргла пиштољ и звучно га репетирала. -Убићу те, псето попишано, мрднеш ли.

Срачунала сам све. То да те убијем одавно сам намерила, али сад када те видим овако јадног само ћу да те оскатим. Биће то ако за пола минута не излетиш напоље. Излетео је.

-Хвала ти што си ме саслушао. Осећам се лакше.

Не одбијај ме. С тобом хоћу да проведем целу ноћ. Можеш да ми радиш шта хоћеш. Једино ти ове ноћи не дам оно испод овог доњег дела бикинца.

На ово се Борис весело насмејао.

-Ти лудице, Ирена, си к’о она мајка која одавде ,из ове Војводине, шаље своју кћерку на велике школе. Саветује је, тамо има свакаких момака и људи. Без њих не можеш. Лепа си, zgodна си, здравље и једрина зраче из тебе.

-Јуришаће на тебе к’о муве на мед. Не смеш им само једно дати. Озбиљно поручује мама. После годину дана долази кћерка са набреклим стомаком.

Шта сам ти рекла.

-Чувала сам се мама, никоме нисам дала ко је тражио – једно, али дође онај лола који ме скину, љубио ме свуда. Љуби уста, љуби груди и уђе доле, а то доле било је четврто, а не оно једно.

-Не буди безобразан, ти свршени матуранте. То једно је једно и оно се налази рекла сам ти где и то ти не дам. Верујем ти да нећеш бити скот.

-То једно Борис не узео, али је провео са Иреном узбудљиву ноћ.

Ујутро, Ирена се прва пробудила. Припремила је доручак.

-Борисе, већ сам се позвала на то да сам нешто старија и искуснија од тебе, имам потребу да ти дам два обавештења. Узми их као неку врсту савета.

-Захвална сам ти што си ми пружио неколико сати задовољства које ме враћа у живот. Било је то круна моје младости. То што сам мачкицу ставила у карантин, добила сам у емоцији. Доживела сам те ко принца из бајке. Принчеви спашавају своје принцезе, љубе их и одводи у замак. Ту лепоту доживела сам. Ти си био више од чаробног принца. Ниси се светио. Ниси ме повредио. Могао си. Опростила бих ти. Мада то не би било овако чаробно као што се окончало.

-То је једно.

-Оно друго, које је?

-Борисе, јуче се твоја Вера венчала. Не чуди се. Не осуђуј је. Није хтела да доживи као што су то доживеле многе од нас. Била је с тобом да на своју младалачку љубав стави ознаку сретног завршетка. Да је заштити од било ког и било каквог изненађења. Учинила је то да ти не буде претежак терет прерано дате обавезе.

РАТКО-РАЛЕ БЕЛИЋ, Суботица

МОЖДА СПАВА

*Ја сад немам своју драгу, и њен не знам глас;
волео сам, видела је из срца и душе,
из погледа, додира, цветао је украс,
остале су само сузе да ми бол угуше.
Не знам место на ком живи или почива;
плаветнила неба дар, млечни пут и звезде,
или на крилу јутра што росом дарива,
па да сунчани зраци њеном праху језде.
Не знам зашто њу и сан ми јава покрива;
док ноћима прогања ме туга и мора
што беше још јуче у загрљају жива.
Где је граница, или је без одговора?
Можда спава, и гроб тужно негује јој стас.
Зар бол већи од туге је, за нама свима?
Те се тамо вечности и нађе себи спас.
Сад пролеће, лето, постаде мени зима.
Ја сада немам своју драгу, и њен не знам глас,
Ах, та љубав што љубављу узвраћена би.
У корацима и прегледу везаше нас,
а одлазак њен у моју патњу претвори.*

МИРКО СТИКИЋ, Нови Сад

КАО ЛИСТ ИСПОД РОСЕ

Још увек са сетим оног лета
кад осетих као удар с неба.
Опет нека деветсто седамдесет пета...
Љубав ме продрма, кажу тако треба.

Бејаше гошћа из оближњег града
у маленом месту, учмала средина .
Продоран поглед памтим га и сада.
Обара са ногу та љубавна силина.

Погледа скривеног испод трепавица
играла се крајичном несташне косе.
Заводница млада, анђеоског лица!
Задрхташе усне као лист испод росе.

Ал' не потраја дуго та идила летња,
неста и њеног прелепог лица
с' последњим данима летњих ферија.
Оста само укус првога пољупца.

МИЛОЈКА ЈЕЛОВАЦ, Пљевља, Црна Гора

ШТА ЈЕ ?

Шта је срце кад љубави нема,
тешка стена у груди што стоји,
свака туга у њему се крије,
без љубави а ипак постоји...

Шта су усне кад никог не љубе,
хладан камен у планинској води,
санта леда што ка теби плови,
чекајући љубав да се роди...

Шта су очи када стално плачу,
тужно море што пресушит' неће,
бисер нижу огрлицу праве,
од тихог су океана веће...

Шта је душа када никог нема,
осјећања крије иза ноћи,
чека својих некол'ко минута,
нову наду, када ће јој доћи...

Пробуди се срце у грудима,
и сновима подај знак живота,
нек' су очи радосне и срећне,
душа пуна новијех љепота...

ЉИЉАНА ФИЈАТ, Нови Сад

РАЗЛИВЕНЕ КАО ЧЕСМА

Грејем руке гурајући их под твоју кошуљу.
Граница светлости спустила се на мене.
Могли бисмо, можда, опет, да стигнемо до собе и
паднемо на меку постељу. Држимо се у стиску, поред
две-три фотографије.
Док кроз прозор назиру се минђуше од нефрита и
златно прстење
на гранама вишње у дворишту –
да није опорости, као чесма, разливане,
и студени планинског врхунца, док додирујем те.
Пожутели дан, већ, на измаку је.

ЗДРАВКА БАБИЋ, Билећа, Р. Српска

ЧЕЗНЕМ

Чезнем да ти уберем
небо изнад Херцеговине,
од предива плавих облака
изаткам ти кошуљу,
И да се утоплим
у свиленом загрљају
твога погледа.
Чезња ми на тебе мирише.

ВЕРА АЛЕКСАНДРИЋ, Нови Сад

НЕЋУ ВИШЕ !

Нећу више да плачем због тебе,
јер сад видим да сузе не вреде
и да живот полако одлази
као Месец за облаке седе.

Нећу више никог поред мене,
ни у снове ми не долазите. Људи!
Све су моје жеље угашене,
не треба ми овај живот луди.

Нећу више никога да волим
љубави моје нико вредан није.
Моја душа мекша је од свиле,
а срце ми као звоно бије.

Зидови су мени највернији,
ћуте јадни, ништа не говоре,
гледају у мутну реку сузе
у очима мојим што се боре.

Нећу више никога да волим,
све ћу да их откачим од себе.
Сад почећу свој живот да живим.
Пуним срцем, волела сам тебе.

Нико више вредан суза није,
само песме још су за жаљење,
остадоше к'о сирочад гола,
пуне бола к'о лишће јесење.

РАСИМ ГУТИЋ, Плав, Црна Гора

ШАПАТ ВЈЕТРА

Сваке ноћи она крај прозора сједи,
и поглед баца на светиљке у даљини.
Као да некога тражи, или некога зове,
подигнутих груди у раскопчаној хаљини.
Уз шапат вјетра и очи сјене,
понекад је срце слабо и да је од стијене.
И крене киша из очију да пада,
без имало грмљавине и сијевање муње,
у ноћи тихој што мирише на дуње.
Ноћима она не може да спава,
преуска је њена хаљина плава.
Док чека да јој дође, испод прозора прође,
са погледом што хита рујној зори,
к'о кошута јелену у далекој гори.
Кад падају кише и сијевају муње,
у ноћи тихој што мирише на дуње.

НЕМОЈ НИКОМЕ РЕЋИ

Не, немој никоме рећи
да сам ти написао стих,
само прочитај,
када ти крај прозора отвореног,
лице додирне вјетар тих,
што ти шаљем
негдје из даљине,
у ноћи пуној сјенки и тајни
у којој су неки осјећаји бескрајни.
Не, немој никоме рећи,
сваку реч мораш прескочити ,
са сваком се борити...
К'о краљица мојих снова,
у борби против суза
тежих него да су од олова.

ВЕСНА МЕСАРОШ, Нови Сад

УЗ/ДИС/АТИ ЋЕШ

Знам да уз/ДИС/ати ћеш ноћима,
замишљајући сузу.
Мојим ноћима да уз/ДИС/ати ћеш,
слушајући мој глас
који пред тобом одзвања
као продорни ехо.
Стајаћу поред тебе.
Бићемо бор и јела.
Да држиш ме за руку
само сам то хтела.
Од љубави твоје једно зрнце!
Само мало да ми огрејеш срце.
Уз/ДИС/ати ћеш, са очима
упртим у небо и
често ћеш питати се:
„Да ли си тако требао?“

МИЛА МАРКОВИЋ, Параћин

АКО МЕ ПОТРАЖИШ

Ако ме потражиш,
и оно наше старо место,
мене ту више нема, иако често
пожелим цвет у коси.

Ако ме потражиш,
ја сам у олуји без птица,
бичем од свиле кротим ветрове
и немире што на души носим.
Ево ме, хоћу дугу да прескочим,
и боје спајања да преточим
у неостварену жељу.

Ако ме потражиш,
ја сам перо у птичијем крилу,
записујем често додире,
хладне и вреле,...
понекад крикнем да чујеш ме,
ти, и оно наше старо место.

МИЛЕТА МИМО ТОМИЋ, Ваљево

УРИДА КОЈУ САЊАМ

(Сједињена Душа)

То није драгана која има црну косу
и очи што се као смарагд зелене.
То је музика која се по долини блаженства просу,
то је срећа што по ливадама небеским цвета а не вене.

То није жена која љубав пролазну
шкрто даје к'о тврд задњу пару.
То је Вечност бескрајна која открива мудрост опојну,
то је путник што се уморан враћа у постојбину стару.

Урида (санскрит) = Сједињена

**МОНИКА СТОЈАНОВА, Скопје, Република
Македонија**

ЧЕКАЊЕ

Чим јутро светлост дана доноси,
осећам руку твоју која додирнује косу моју.
Одраз светлости тебе показује,
а кроз сваки сноп љубав вечну доказује.

Казалке на сату окрећу велики круг,
овај тренутак је само један те исти, такав неће имати
друг.
Месеци нашег постојања ноте лију,
а године подсећају да се наша срца смију.

Кроз дрхтај тело твоје говори љубав чисту
која долази, изненада, као авион на равну писту.
Онда полако кроз сваку ћелију почиње кретање
док се духовни са физичким осећаји не саставе.

Када ће у јесени кестени на жару да пуцају,
када ће казалке прашњавим сатовима поново да
куцају?
Сети се дана када си ми тихо рекао: *la mia bella*,
сети се када смо били сами у љубави нашој.

Временита је била ова реалност што за љубав је
певала,
али без да је доживимо, да заврши није смела.
Сада опет на старом месту тај сноп дана чекам да
дође,
дај ми руку и не дај животу без љубави да прође.

МОЖДА СПАВА ...

Под сенком брезе, танке и вите,
док је мирни ветар распливао реку,
моје мисли кроз поезију твоју лутају.

Кроз те редове написана је једна тајна,
она је мост између наших срца,
она је одраз месеца сјајна.

А, чим њен одраз у води речној
као златан срп пред собом видим,
знам да у нама блиста наша љубав вечна.

Зашто ноћ тиха постаје, немој питати,
зашто дан светао полако одлази и
зашто таму доноси? Немој да јој судиш!

Ноћ је тиха, не би љубав нашу ометала,
Псст... Можда спава... И у том прелепом сну, само ти
и ја,
наздравимо уз поезију са чашом винском.

Дан светао одлази и таму доноси
да можемо видети звездени дрхтај.
Псст... Можда спава док заблиста јутарња роса.

Музику љубави наше однекуд сам чула...
У сну, или у реалности? Псст... Можда ипак спава...
Док сам грлила твоје стихове плешући у тишини...

ВАЛЕНТИНА ВУЛИЋ, Врбас

ЗАБОРАВИЛА САМ НОЋАС ПЕСМУ ЈЕДНУ ЈА

Сву ноћ у звездано небо се загледам,
летње доба, о лепоти снатрим, прегиба се
погледом даљина, мрачне ноћи и у ноћи
платми. Љубав наша испод неба ведра.

Љубав наша испод ведрога неба, песму
нашу први пут саткала. Топла ноћца, врелином
облива, срца врелом речју запојена.
Звезде таму сводом разгониле.

Разагнале звезде таму ноћи.
Песма заста, па се скрајну мало.
Лето споји срца у љубави. Небом засја
тренутак два несна. Ти постаде моја песма. Сва.

Од тада си песма моја сва.
Звездана и снена, да л' сам песма ја?

**ФИЛИП ДИМКОСКИ, Прилеп, Република
Македонија**

СУНЦЕ ДАНА

Туробан јесењи дан...
Поплава туге из црних облака, сунца није било, ни
сунчаних зрака,
на станици сам чекао аутобус да својој кући кренем
прибојавао сам се да ћу успут тугу на себе да оденем.
Туга тог дана постала би моја, а туга је црна-нема
других боја.

Одједном ја зачух бат корака жене,
на станицу је дошла и стала крај мене;
у руци је држала букет жутог цвећа.
Прикивао сам поглед на букету том-
од њега се мени насмешила срећа.

Осетио сам,
обрве се моје подигоше,
очи срећи намигнуше,
развукосе се и усне моје, за осмех припремљене,
пробудише се осећаји светлости устремљене.

Видео сам још у букету и врт у ком су му цвати
цвале,
видео сам на њима и капљице росе, мале.
И његово сам небо угледао
ветрићу што га љуља и ја сам се предао.
Тај букет-тај снопић жутоће
сунце мог дана да постане хоће.

Један је аутобус однео жену са букетом
и ја сам кренуо аутобусом другим...
Трачак светлине у мени се урезао
жуто цвеће са човеком нежно је повезао.

Тај букет-сунце дана,
та светлост-само мени, тада, знана,
постаде мој најбољи друг.
Забрази у срце моје, к'о у њиви плуг.

Сунца је било тог дана,
сунце у очима, сунце у мислима,
ни улице, ни небо, ни људи, нису више исти били,
од светлости у букету и они су се осветлили.

Није дан био ни ружан, ни тужан,
сунце се златно с љубављу стара
да никог живог не разочара,
букету је послало два-три своја зрака.
Тог су дана они били борци против мрака,
брижљиво, у букету, зраци су сунца сакривени,
женском руком тога дана свету донесени.

ЉИЉАНА ГЛИГОРИЈЕВИЋ, Житковац

ХЕЈ, МОДРО МОРЕ!

Хеј модро море,
хеј пусти жали
зашто сте моје
срце украли?

Док се пенуша
твоја морска пена,
седим на жалу
пуна успомена.

Хеј, модро море,
препуно снажних таласа
донеси ка мени срећу
да ми срце усталаса!

Нек драги, мио
дође до овог жала,
па да тако загрљени
посматрамо море
које се нежно пени.

А у смирај ноћи
на овом нашем жалу
нек' прихвати моју руку малу.
Нек' прислони је у близину
свога топлога срца.
Откуцаји ће рећи
да само за мене куца.

ИВАН ГАЋИНА, Задар, Хрватска

ОДСЈЕЧЦИ ЖИВОТА

*Потајна слабост и жудња ка срећи,
скривене мисли у боји љубави,
њен поглед некад све што знаде рећи,
joш једном само да је да се јави.²*

У доби касној када сунце зађе
тужни ће поток у сузама тећи,
све грешке живота разносе лађе,
потајна слабост и жудња ка срећи.

Сјећања болна стару љубав врате,
душа се опире суровој јави,
пјесма се точи у минуле сате,
скривене мисли у боји љубави.

Љепоте дах због љубави продише,
крвави мјесец у сутон је већи,
животне одсјечке умјетник пише,
њен поглед некад све што знаде рећи.

Можда опет срце снажно закуца
кад животне боли киша удави,
поноћни лахор на врата покуца,
joш једном само да је да се јави.

---

² Владислав Петковић Дис: „Утопљене душе” (друга строфа)

ГОРАН ВИТИЋ, Београд

ПОЛЕН У ПРАШИНИ

Ожиљак на души сад подмукло јечи
што подсвесно скрива тамно огледало,
сваки зрачак наде душу јадну лечи
још лебди над нама што је преостало.

Пуни бесмо живота дивљи, а питоми
са бесаном, чежња што ме само мине,
подмукла ме туга из тог срца сломи
к'о озеблог сунце што за трен расплине.

Сваки нежни додир, уноси ми немир
уздахом насталим наруши тишину,
додирнусмо звезде па и сами свемир
а онда све оде, у пустош, празнину.

Тај осећај туге у болу се груби
међу нама правећ бескрај и даљину,
зашто цват Љубави време то осуди
претварајућ цветни полен у прашину?

ВОЈИСЛАВ ТРУМПИЋ, Јагодина

ЉУБАВНИ ХУК

(гласа)

Ја волим срећу која није срећна
Песму која мири завађене речи
Слободу која има своје робове
И усну која се купује за пољубац.
(Бранко Миљковић: *Љубав поезије*)

Да је волим, волим љубављу правом.
Која неће венути, а биће вечна.
Чини ми то задовољство, мада-
Ја волим срећу која није срећна.

Говор умилни да се множи често
Да ме подстиче, храбри, а ехо јечи,
И стиховима да сам задовољан
За песму која мири завађене речи.

Да смо прави људи, да своје понашање
Усмеримо ка добру, на речи нове
Па да нема спутаних ,ни оних што мрзе (воле)
Слободу која има своје робове.

А да волим искрено, вечито и трајно
И да се осећам као на сунцу рубац,
Па да ме нада прати, а ја да очекујем
И усну која се купује за пољубац.

ВИОЛЕТА ПЕНИЋ, Дубље

БЛЕДА ПЕСМА

Питам се да ли сам ти икад
рекла колико музика постаје
безвучна оног момента када
се зачује твој глас?

Да ли сам ти икад причала како
постаје излизан и блед излазак
сунца оног трена када ти јутром
отвориш очи?

Питам се да ли сам ти икад
открила тајну какву ноћ има
магичну моћ када ме позовеш
на раме своје?

И све што покушавам рећи
је само излизана творевина у
недостатку речи и покушаја да
те песмом опишем.

ДА ЛИ САМ ЈАВА ИЛИ САН

Кад се сјединим с јутром
и појавим се кришом на оном
сакривеном месту баш тамо
између сна и јаве где залуташ
увек пре него што ти поглед
загрли нови дан.

Е, баш ту сасвим скривено,
где је све виђено и све још
невиђено, долазим да ти украдем
сан и неприметно пољубац дам.

Увијам се око трепавица,
скијам преко образа све до
скупљених ти усана.

Магијом новог дана измамим
осмех и заплешем у кутку
смејалица.

Протежеш се,
лењо отвараш очи и не знаш
где почиње јава, а где завршава сан,
да ли заиста постојим, кад ти свако
јутро пољубац дам.

СЕНАИД АВДИЋ, Прељина

ДОЛАЗИ ПРОЛЕЋЕ

Срећа ме хоће и неће да набујале мисли преселим
у пролеће. Сузе зиме заливале су пролеће у мени
да га озелени, љубав из зимске одеће преплиће прсте
љубави у пролеће.

Мисли укусу служе, нуде му ратлук укуса руже.
Набујале жеље не поредим са набујалим потоком,
него са заушкама, отоком.
Пролећни чај шећери прошлогодишњи мед.

Топли ваздух топи бразди, од јесени, заорани лед.
Увек некако с пролећа жал за младошћу постаје већа.
Надошле мутне воде, муте жељи слободе.

Залуд зима на календару чувала лепоту.
Љубав извучена из зимског одела.
И лепотом на огледалу се срела.
Из скривеног кутка оживела лутка.

Ветар са севера ка југу скреће, сипа у чашу
за пиће, пролеће.
Гатара просу шарени пасуљ, и рече: „Долази
пролеће!”
Оста да живи за младошћу у грудима жал!
Оста, оста на пучини да живи без обале вал.

БРАНКА ТИРНАНИЋ, Крњево

МОЖДА СПАВА

Можда спава, док жељно ишчекујем
још један сусрет, тамо негде
у некој далекој долини
где ветрови густе маглу вију.

Да осетим бар још један
њен додир топлих руку,
и нежне откуцаје срца,
док једно уз друго бију.

Из наших младости, младост изниче нова
у тами ноћи, као да јој кораке чујем.
Можда спава, љубављу најлепших снова,
а ја у души као да их челиком кујем.

Док шетам кућом, она можда спава,
где на зиду, бледа, остала нам слика.
Над њом пауци, свој везак везу,
што прекрива два млада, заљубљена лика.

МОЖДА СПАВА 2

Тамна ноћ се над нама лагана вије,
месец међ' звездама плови, можда спава.
Док ја кришом у постељу вирим,
да ли неко скуте њене крије?

Помислих, то снови мрежу плету,
да у њој љубавни уснијемо сан.
Можда спава на грудима мојим,
док је у наручје своје не преузме дан.

Чекаћу још један залазак сунца,
да у кочијама доведе је ноћ.
Можда спава у дубини срца мога,
где ће пронаћи и љубав и моћ.

МИРОСЛАВ МИШЕЛ БОЛТРЕС, Смедерево

ЉУБИМ И ВОЛИМ

Што те више љубим
све те више волим,
а што те више волим...
Дуже ћу да живим!
Да могу да те
љубим и волим!
И шта друго могу
још да пожелим?
Кад увек, само,
тебе јако желим!

ЛЕПОТА – ЖЕНА

...Благословена је.
Свака овог света жена.
Она је постојањем својим
лепоту свету донела,
по неко срце занела,
осмех измамила.
И уздах чежње изнедрила...
А знамо сви:
-Лепота ће променити овај свет.
Жена ће у њему и бити,
и остати, најлепши цвет...

ВАЊА ВУЧЕНОВ, Нови Сад

СВЕДОЦИ НАШЕГ ПОСТОЈАЊА

Тако ми

дођеш и с'мишљу прођеш,
незнанац постајеш, у далеким
сећањима ти остајеш.

Недостајеш

Ти, ти дани, сати,
топли загрљаји, нежни погледи,
снажне руке и меке усне.
Отишао си, нека си.

Љубави...

моја снена, сетна и далека,
опипљива, свежа и мека.

Иако се не срећемо

ништа мање, и ништа више,
све је без поговора вредело исувише.

Чувајмо заједничка сећања,

успомене далеке.
Даживи љубав и ове песме.

Јер сведоци смо нашег постојања!

Крени сада даље...

у живот. Нека те срећа прати,
и дођи ми, понекад, са сном.

Шаљем ти топле поздраве

и једно велико хвала.

ДА ТЕ СПРЕЧИМ ОД МЕНЕ

Не тражи ме у сновима својим
„развило се црно време опадања”*
Слутили нисмо у незнању овом
да ти нећу доћи.
„Наши дани”* постају туђи

као срча што се саставити не може.
Будим се и својом снагом желим
да те спречим од мене.
Ми нисмо овој дорасли лепоти!
И с' пролећа сузе се топе...
Нестају у тамници срца мог.

Не дозивај ме у тишини!
Глас твој још увек до мене тешко стиже!

Не објашњавај ништа
када нам се погледи опет сретну.

Зар досад ниси баш ништа схватио?!

* Владислав Петковић Дис, песма *Наши дани*

ИРЕНА СРЕТИЋ, Ниш

НЕ МОГУ ВИШЕ

Не слушам друге.
Не желим ни да их чујем.
Нећу да ико квари ми срећу
саткану од успомена на тебе.
Желим да се увек сећам
времена проведеног с тобом
и да све, али баш све
задржим само за себе.

Не шетам с другим.
Сама обилазим сва она места
где давно смо ходали
некада загрљени туда.
Увек тамо одлазим сама,
тако је боље,
не водим друге
па, нисам, ваљда, луда!

Не желим даље.
Бесмислен живот јесте без тебе.
Свуда те видим, осећам
и као првог дана желим.
Не, немам снаге да будем овде
у кући што на тебе сећа,
да уживам у животу,
да се радујем и веселим.

СЛОМЉЕНО СРЦЕ

Приметио сам те
много, много раније,
али нисам ти смео прићи,
само сам из даљине те гледао
очима заљубљеним,
даље нисам смео ићи.

Хтео сам хиљаду пута
да онако, к'о случајно,
упитам те нешто,
али сав бих се спетљао,
очас зацрвенео,
те сусрет увек избегавах вешто.

Ни сам не знам
колико већ времена
те посматрам и будан сањам,
не разликујем више
стварност од јаве,
ни да ли те пратим, или у сну гањам.

Решио сам,
прилазим ти данас
па шта год да буде,
морам ти најзад све рећи,
признати љубав своју,
повести те у моје ноћи луде.

И кренух улицом,
оном, мени добро знаној,
ал' испред капије твоје
стајаше окићени сватови,

и неки мушкарац крај тебе.
Сломи се срце моје.

Не пролазим
више твојом улицом,
али све о теби знам.
А ја, налик неком бескућнику,
немам никога,
још увек сам сам.

ВЕРА ЈЕЛИЋ, Крагујевац

ПОГЛЕДИ

Нема дана, нема ноћи,
да твој поглед кестењаста
у мој поглед не уплови
па измами плаве птице
зеленкасте несанице,
те погледе љубав веже
здружено кроз живот плове,
воде неме разговоре
једни друге помилују,
тугују и осмехују,
узнемире звезде нежне
да љубављу затрепере.

ИВИЦА ТУРИНСКИ, Лазарево

И БОЛ ЈЕ ЛЕПА

Трпите сада, небески висови,
ви непрегледне душе голети,
знали сте унапред како ће болети
ако вас она једном престане волети.
Нека вас боли, то је живота настава
нека боли оркана кидање љубави и среће,
сад се над вама виоре дани прохујале љубави
као поцепана ратна застава.
Уместо здравице и „Живели!”
рећи ћу подигнуте чаше „Боли!”
Тамо где љубав замењују туге и сете.
Живеле боли ,јер оне су наставак од речи воли,
живели небески висови и душе голети,
то је наставак ако се усудиш лудо волети.
Лепо је волети...

После... и бол је лепа.

ЗАБОРАВЉЕНА

Не ходај рубом моје душе
још по њој за тебе путева има,
не ходај линијом танком
између љубави и заборава.
Не ходај рубом моје душе
сама бираш свој пут,
ако ти са њега нога само клизне
отићи ћеш путем у заборав.
Тада ти повратка неће бити
ја ти руку нећу пружити
нећу се никоме ни тужити
ћутаћу. Јер те се сећати нећу.
Питаћу се, зашто сам усамљен?
Зашто је у мени осећај
да сам волео неког?
Питаћу се, а нећу чак ни знати да си постојала.
Ако ти са руба моје душе нога клизне
душа ће, ето, без разлога да бризне,
не знајући чак ни да је остављена,
толико ћеш бити заборављена.

ГЛЮРИЈА ВУЛФ, Лазарево

САГОРЕЛА

Некада сам те више од живота волела,
љубоморно те само за себе желела,
кројила снове, дане крпила,
некада сам те лудо волела.

Некада сам твоје стопе пратила,
стављала тебе увек испред себе,
тебе ловорикама успеха китила,
некада сам те лудо волела.

Некада сам твој бол узимала,
сва разочарења ти осмехом брисала,
по сломљеном поносу боса ходала,
некада сам те лудо волела.

Некада сам ноћ љубави чекала,
некада сам те топлотом тела грејала,
некада сам за нежност твоју молила,
сада сам од чекања љубави сагорела.

Не криви никог за угашен луч среће,
ни време, ни место, ни мене,
завири крајичком ока у своје срце,
видећеш име друго, зато нисам крај тебе.

ШАПТАЧ ПОЉУБАЦА

Знао си да ми шапућеш, тим дубоким мушким гласом језу низ кичму као воду пролијеш.

Опијена, глува и слепа, затворених очију, препустила сам се твојим несташним прстима.

Скидао си са мене све некадашње пољупце, све туђе додире, хаљина чипкана склизнула је са мог тела.

Ниси пожелео одмах да ме имаш. Ниси желео страст у трену да задовољиш, горели смо обоје у грчу љубави.

Гледао си ме тим тамним погледом ноћи, упијао у ноздрве узавреле мирисе тела. Палио ишчекивање дугим фитиљем чежње и љубио врело. Усне су од пољубаца утрнуле, од твог преласка језиком по њима. Шаптао си најлепше речи љубавне, прљавим причама палио машту теби и мени, док си ме у сенци месеца све јаче привијао.

Не знам да ли сам се заљубила, или сам почела да те волим... У недоумици, заспала сам на твојим грудима.

Ниси ти био само моја авантура, доживљај, глад тела да удовољим. Ти си постао нешто више, шаптак снова, што их у јаву претвори, између хиљаду пољубаца.

МИОДРАГ ТОМИЋ, Божињевац

У ИМЕ ТВОЈЕ ЉУБАВИ

Ти си ватра моје песме
која мене само пече,
ти си снага мог живота,
твоје очи ране лече.

Погледај ме мало боље
погледај ме мало јаче,
као сунце усред лета
да ми душа не заплаче.

Обишао сам земљу целу
не дође ми тузи краја;
као што је љубав твоја
нигде нема таквог сјаја.
Шта ми радиш, жељо моја,
што те срце мени не да?
Живот ми је препун јада,
моја коса већ је седа!

МОЖДА СПАВА

Поред тебе, а сам сам, али мене ипак срам,
насмеши се и намигни, и слободу ми постигни.
Ја не могу да одолим, јер те стварно много волим,
на руци ми дрхте прсти, да ли ће те Бог прекрстити? ?

За мене је тема врела и питам се да л' би хтела?
Знам да нам је место мало, можда би се и сазнало.
Или, мила, Божја сила, још јаче би ми драга била,
да смо негде у хотелу, по старом је то моделу.

Бујна ми је машта, за све нек' ми дама прашта,
иш'о бих у Нови Сад, осећам се још увек млад.
Писали би тамо риме, бавимо се сада тиме.
Помогла би та тврђава, тамо љубав „МОЖДА
СПАВА”!

Ту ће жеља да ме мине, ту се раде ствари fine.
За године ти не мари, то су мила Божје ствари.
Стално патње да не вире, наше страсти да се смире,
само мила спусти дил, и ја имам крепки стил.

Већ ме хвата ноћна мора, јер је љубав наша спора.
Од ноћне се море плашим, у рукама сам сада Вашим.
Због тебе ми душа пости, али живим у радости,
дај послушај нашег Бога, знам да ниси тако строга.

Твој ме поглед стално куша, да л' сам теби сродна
душа?
Можда ће нас светац спас'ти, служићемо к'о монаси.
Док црквена звона звоне, клањајмо се пред иконе.
Молитвом се љубав бере, ми смо мила исте вере.

ОЛИВЕРА ШЕСТАКОВ, Београд

ЧИТАЈ МИ САМО

Руку само да ми пребациш
преко рамена, могла бих
са крви твојом да се слијем
и у очима ти проклијам,
као жито младо.

Дах твој на врату само да осетим,
могла бих отисак чежње
на уснама да ти оставим,
да ми на жили куцавици траг остане,
као жигосаном дорату на врату.

Читај ми из фотеље поред прозора,
само стихове ове ноћи,
нека ти глас у моје дисање уплови,
у пору сваку и влас косе.

Нека у соби зашуми море
и замиришу борови далматински,
да чујем лепет крила утви златокрилих,
читај ми само, бићу будна,
слушаћу до јутра.

А после, нека загрми тишина
и све прекрије, као да ова ноћ
била није.

СВЕТЛАНА ОБРАДОВИЋ, Горњи Ступањ

ПАМТИ МЕ

Пожелим да ме заборавиш,
да ме из свог сећања избришеш,
јер...
Зашто би се сећао мене? –
Жене
коју си у погрешно време срео,
коју си у погрешно време волео..
А онда.....
Онда пожелим да ме памтиш,
да ме се сетиш,
кад њој на прст бурму ставиш,
да ме се сетиш
кад добијеш своје чедо.
Знаш.....
И ми смо.....
О знам да знаш.....
А ја...
Ја ћу да памтим додире твоје,
пољупце твоје,
ја ћу да сањам снове,
за двоје који се воле,
и у тим сновима,
бићемо заувек заједно,
једино моје.

П.С. Памти ме....

ЦИГАНИН СТАРИ

Не знам зашто цига свира
опет ону песму стару
срце кида душу дира
ма остави ту гитару.

Не дирај у старе ране
знаш да оне још ме боле
ту је песму певушило
некад мени мило моје.

Сад га немам циго стари
отишло је мило моје
не певај је знаш да боли
кад се растаје, а још се воли....

СМИЉА АРСИЋ, Нови Сад

ЛАБУДОВА ПЕСМА

Осваја јесен врбаке
Из рукавца израња
И Дунавом панонске бисере просипа
Затискујем очне капке да не уђе
Да ми се у душу не усели
Да ми се под кожом не разбашкари
Треперим са лишћем руменим под ниским сунцем
И мамим птице да ми се у косе гнезде
А ти продужи даље стазом белине
Испред ветрова
Да ме не сусретне твој глас
И ако неко изговори љубав
Позваћу празнину да постанемо невидљиве
За време што се не враћа

Загњурићу се у капи магле на грању
Док се отежеле не откину
Задрхтаћу на чипкастој паучини
Преко бодљикавог грма
Док је ветар јесењи не покида у праменове
Цвркутом промрзле птице запеваћу лабудову песму
И по ивици пожутелог листа заиграћу
Последњу игру лептира
Све док магла не покрије и најмањи траг
Мртве љубави.

СКРИВАЛИЦЕ

Звук звона покреће небеса
И објављује почетак игре скривалице.
Жмуриш – и не примећујеш да ме нема
Зато и не знаш да ме треба тражити.
А ја, тако добро сакривена! Потонула у ћутање.
Безвременом прекривена.
Ослушкујем безвучје и очекујем
Да ме откријеш у одјецима тишине;
Тамо, где речи не допиру.
Безгласно се одазивам
И рукама посежем за одбљесцима.
Разливам се у стар боја...
Бљештавих, попут рађања
И пурпурних – попут умирања.
Највише сам волела боју кајсије.
Нека ти она буде траг у међупростору
Где закони физички не важе.
Где једини је путоказ љубав.
Мирис шљивиног цвета понела је моја душа
И расула га за собом... Као траг.
Не пронађеш ли ме пре следећег звука звона,
Остаћу заувек изван сећања.
И само ће мирис шљиве у цвату измамити сузу
И пролазну сету у срцу, које је заборавило љубав.

**ЦИКЛУС
„ПЛАВЕ МИСЛИ”**

ВЕРА АЛЕКСАНДРИЋ, Нови Сад

ДИСОВО СРЦЕ

У срцу његовом песме ћуте,
али снови још увек допиру
и блистају над пустињом жедном
у песмама које не умиру.

У сну видим Диса и Дучића,
све песнике старог кова и боја:
Његоша, Јесењина, Андрића...
Они су лек и радост моја.

Зато морам све искрено рећи
убија ме људска раздаљина
и не умем да пишем о срећи...
Моја земља постала туђина!

Љубав Диса као река тече.
Све је исто: небо, земља, трава...
Његова дела свако обожава,
чува их од брзог заорава.

Е, пријатељу, песниче Дисе,
и твоја је зима била љута,
обећања нису испунили,
опет народ по туђини лута.

Сви би хтели у славну Европу,
а њена су за нас уска врата,
све због наших витешких бојева
и због нашег изгубљеног брата.

МОМЧИЛО ЈАЊИЧИЋ МОМОС, Инђија

ЗАЛУД

Гадна је зато што вреба као сури орао са неба
и као љуте присојнице никад не показује своје лице.
Најгора је мржња потајна, она препредена,
префињена,
одвећ страсна и ефикасна...
Главна њена храна је туђој срећи брана.
Она се пружа тамо далеко иза видокруга, иза
хоризонта,
заузимајући два- три фронта,
Не жели да је примети неко, досеже докле пожели
далеко.

Њу видокрук родбине не дели јер уз неограничено
поверење
добили су сто и једно уверење и не осећају њен укус
горак,
а поверење је издајству на корак...
Зато толико оно боли кад човек губи оно што воли,
а лаж прекрива трагове истини да присутни не
осећају њене чини.

Да ли вреди пркосити лажима до смрти кад мржња
може живот сатрти?
Вреди! И гледати у будућност, у небо и ходити по
земљи то завређује.

На крају увек истина побеђује, а истина је победник
била и биће.

Иако је од земље начињен, човек је рањиво биће.
Месо од земље, кости од камена и косе,
очи од воде, лице од дуге, крв од росе,
дах од ветра, мисао од облака,
ум од Анђела и реч од Бога,
па притајена мржња залуд стога.

САВКА КОЗИЋ, Беочин

ХОЋУ СВИТАЊЕ

Хоћу радост свитањем да дође
стазом животном да се румен проспе,
да ветар бескрајне боли разнесе,
да свуд разастре зраке моћне.

Хоћу да душа, престане плакати,
да истину - она прихвати,
да свитање ме снагом озари.
Цвеће мило стазу ми окити..

Шаром се проткају сви пропланци,
вриску и осмех јутра да дарују,
животне стазе - светлост озари,
гране младе брезе, да су украси.

Хоћу да свитање заборав донесе,
доласком својим сву бол разнесе,
потоци да почну причат' своје приче и
да славуј, поваздан, на Гори кличе.

МИЉАНА ИГЊАТОВИЋ КНЕЖЕВИЋ, Ниш

УТОПЉЕНИЦА

Из реке су је извукли рибари.
Расплела је по камењу косе
и траве у њих уплетене плачу
и теку сузе од воде и росе.

Из реке су је извукли рибари.
У смрт су смешак усне јој понеле,
склопљене очи задњи поглед крију,
међу прстима жуте траве свеле.

Из реке су је извукли рибари.
Рачићи речни с' прстију јој беже,
а ситни песак милује јој образ,
склопљене руке на грудима леже.

Из реке су је извукли рибари.
Лице јој бело к'о латица цвета,
а нокти модри као део неба.
Изнад ње душа невиног детета.

Из реке су је извукли рибари.
Опрана водом, безгрешна и чиста
љубавне снове и у смрти сања.
Нова ће звезда ноћас да заблиста.

ИВАНА ЗАЈИЋ, Крушевац

ЧВРСТА РУКА

Многи су мог деду запамтили по карактеристичном погледу испод обрва и по томе што је и на најинтензивнију опасност остајао хладан и незаинтересован, барем је такав утисак остављао на околину, која га је сматрала чудаком и флегматиком. Мени је, међутим, највише остао у сећању по томе што ме је, водећи ме по дебелом снегу и цичи зими сеоским путем до школе, док сам још била слаба и нејака и свакодневно стрепела да ме неко непромишљено дериште из обести или непажње не погоди леденицом по лицу, држао за руку толико чврсто да су ме прсти болели. Његовог се лица ретко ко од мојих вршњака данас сећа. Највише су га упамтили по томе што је главу држао повијену ка земљи кад год је корачао, а и по томе што је на сваку примедбу, не само моју, већ и својих пријатеља, који су му по годинама већином били исписници, одговарао кратко и наизглед незаинтересовано: „Баш ме брига”.

Сећам се да сам, као дете, трчала по дворишту и узгред му добацила док је био заузет круњењем кукуруза, или цепањем дрва:

– Види, деда, што је леп онај лептир!

Или... Када бих опазила комшиницу како држи бебу у наручју, махнула бих јој весело, а деди упутила примедбу о слатком детету, он би и тада остајао хладан и незаинтересован и једнолично би ми, без трунке емоција, одговорио:

– Баш ме брига.

Једне вечери, породично се окуписмо око пећи на дрва. Беше јака зима па нико и не помишљаше да изађе на снег. Стезала сам песнице да мајка не види модрицу која ми је остала од дединог стиска, а затим сам је у тишини, да нико не види, показала баки.

– Не мари, проћи ће... – тешила ме је полушапато.

Познавала је и она веома добро дедину нарав, те није хтела да му придикује, јер зна да не би вредело.

Те ноћи, отишавши на починак, пожелела сам да деду ујутру не затекнем у кући.

Међутим, и тог је јутра седео за столом, спреман да ме отпрати до школе. Само, сада су код нас дошле моје две другарице па смо се заједно запутили познатом стазом која увелико беше посута снежним покривачем и дебелим ледом.

– Пусти ме, сама ћу – рекла сам љутито, на шта ме је деда још чвршће стегао за десну шаку, толико снажно да су ми сузе кренуле.

Тог дана сам у школи све време била расејана и одсутна. Осим што сам покушавала да се изборим са модрицама на рукама, све време сам размишљала како да се осветим деди, како да се из школе, као остала деца, вратим кући сама.

Хладан зимски ваздух облио ми је лице уоквирено капуљачом чим сам изашла, али ме је већ на самом излазу из школског дворишта запахнуо врели талас када сам мало даље од капије угледала деду. Учинило ми се да имам повишену температуру и тресем се као у грозници. Помислила сам да ме није опазио кад сам изашла, што се испоставило као тачно. Зато сам одлучила да испратим другарицу до куће, додуше дужим, али заобилазним путем.

Растале сме се на улазу у њено двориште, након чега сам се стрмоглаво сјурила преко низбрдице на главни пут.

Помислила сам да ћу даље наставити сама, заправо, никога и није било на видiku, али сам за сваки случај убрзала корак како бих била што сигурнија да сам умакла деди.

Ваздух је био прошаран маглом иако је увелико поодмакло подне, а ситне пахуље, које су на махове провејавале, не стигосе у потпуности да затру лед, чијој се чврстини и глаткоћи моје нејако тело не могаше одупрети.

И мада тачно нисам знала шта значи умрети, помислила сам да сам већ мртва, јер нисам смогла снаге ни сузу да пустим, а камоли да завриштим кад сам се сјурила у јарак. Заправо сам почела да верујем у то... кад ме је гломазна шака зграбила за оковратник капута и свом снагом повукла навише. Нисам имала снаге да заплачем. Ништа нисам ни проговорила све време док ме је деда, тетурајући се, водио кући. На махове бих погледала његово лице и тада приметих да му се низ образ слива суза, која

ми је пекла душу толико јако да ми је огромна кнедла застајала у грлу.

Код куће сам, пресвукавши мокро одело, села крај деде да се, поред шпорета, огрејем.

– Дуње још нема да се врати из школе – прва сам разбила монотонију, гледајући кроз прозор, јер сам очекивала другарицу да промакне путем покрај наше куће.

– Баш ме брига – одговорио је и не подигавши главу.

После тога је отишао у своју собу да легне.

Била је то последња реченица коју сам од њега чула. Следећег јутра није се ни пробудио.

Дуго сам живела у убеђењу да је умро, промрзавши од хладноће. Сад знам да га је убила стрепња за мене. Он је, међутим, према мени осећао само љубав, неизмерну и снажну попут своје песнице. Волео је само мене. За друге је сачувао своје устаљено „баш ме брига”.

СЛОБОДАН ЦВИТКОВИЋ, Шид

ПЕСМА ИЗ ТИШИНЕ

Један човек тужно говори свима
како је око њега тишина настала.
Гледао је лет птице својим очима,
ал' није чуо песму што је певала.

Светлом га миловала зора рана.
Будили га зраци сунца на истоку,
али не и звуци надолазећег дана.
Ни таласи што малом реком теку.

Гледао је, и дивио се сјају из очију
док га нежно љуби мила драга.
У муклој тишини без умилатог гласа
питао се одакле јој та силна снага?

Целим срцем волео је песму.
Са радошћу гледао тамбураше.
Лепоту звука није могао осетити.
Па узео перо, песму да напише.

Преголему тугу коју тишина ствара
кроз своје стихове, свима исказује.
Радост што му љубављу пружа снагу,
својој драгој песмом захваљује.

ЉУБОМИР ГЛИГОРИЋ, Нови Сад

У СИТНЕ САТЕ

Ситни сати пре најаве, да зора...
ред је да се растанемо
доста је било размењених здравица,
изгубили су и музичари поверење
да могу још коју пару зарадити.

Тако успут тражим оправдање
где сам се ја толико задржао,
нема смисла да је код куће жена сама.
Док смо у кафани пили
евоцирали смо старе успомене.

А до зоре сам се наслушао
нема човека који у себи не носи грех,
толико невино, што ми је било непознато
па људи драги, ја нисам знао
који сте ви љубавници да...

Нисам сигуран да је све то тако.
Кога пиће узме под своје,
па још одвеже све тајне скривене...
Дај, Боже, да је то тако,
ни оне жене нису оскудевале.

Колико романа сам само чуо
па их све у машти задржао.
Имаћу материјала за два века.
Још да се толико задржим.
Где ћу само са толико књига?

Али ми се у глави мути
још да кућу препознам...
Нека оправдање причека
кад се одмори и...
Шта ми се све могло да догоди?!

БУДИ МЕ СЕЋАЊЕ

Буди ме сећање на све лепотице
које сам ја срео, случајно или намерно,
некад је то било да се расплавим.
Шта рећи кад се нађем на зубу
све је немилосрдно, па тако и време.

И све по обичају, кад се кући вратим
пепелиште разгрнем, ради провере
да се по које иверје набаци.
Какав је то нови почетак
без испијене кафице да ме ти послушаш?

Љуљање грана се осети,
нека се ветар наљутио.
Хоће ли се тај немир стишати
па да кренем уобичајено?
Нека је то још једна овог дана.

А ја онако трезвено, ниједну не бришем,
па која прва наиђе, да јој се похвалим.
Немам разлога као некад да обећавам,
кад је све случајност у животу,
ту нема никакве намештаљке.

Није она иста засигурно
колико се само променила
боре на челу, ту се све види
нећу да је убијем у појам
још да се на мене наљути.

А ја бежим од огледала
немам разлога себе да видим,
хоћу да сам млад као некад
осећам и ја, да ме нико не препознаје.

БУДИМИР ФРКА, Нови Сад

САКУПЉАЧИ САГОРЕЛОГ СТАКЛА

Подаривши ми своје фигуративне ефекте,
временски навигатори упрше прст,
показујући ми уличне неизнумерисане плесаче,
помодреле од синхронизоване висинске разлике
и скоро позаспале ходаче на хронометар,
који су перманентно ишчекивали,
ужурбано укасавање свадбарских коњаника,
са грбовидим експонатима
силиконске сламе на леђима...

Показали су ми и сакупљаче сагорелог стакла,
са очајавелим блиндираним маскама,
како насилнички вуку за собом,
издемодиране псе трагаче,
са огромним комадима хлеба, међу очњацима,
и са птичијим клепетом у премутираним очима...
Све пажљивије ме посматрајући,
показаше ми и усидрене запечаћене бродове,
без препродаваца бесплатних карата,
и без одавно заборављених путника,
који су узалудно чекали на станици...

МИЛИЈАНА СЕТЕ, Ниш

ЗИДАЊЕ СКАДРА

Ноћу градим један завет
чувам тајну шутњу свету,
дању нека луда авет
руши бране, не да цвету.

Ноћу градим мис'о једну,
топлу слутњу, песму свица,
дању режу ум ми чедну
покољ хоће у лет птица.

Ноћу рајам једно море,
камен чувам за дан-јаву,
дању коси око једно
мртву хоће сваку траву.

Ноћу берем зрна жита,
чувам плодно живот-семе,
дању прекор до несвита
од немоћи цвета таме.

РУЖЕНА КРАЋИЦА, Падина

ПИЈАНА ПЕСМА

Тишина се заљуљала,
Обала бежи од мене пијане.
Мој стари земуницу гради.
На коље набијам ћупове.
Венац трофеја начичканих
уместо георгина.
Размишљај тако
на обали старих Словена.
Да ли бих била робинја њихова?
Или богиња?
Јесу ли Словени љубили
и жене плаве крви?
Јесу ли секли косе плаве?
Јесу ли терали од огњишта?
Јесу ли жртвовали
паганском Богу свом?

Ветар се разбокорио.
Мој стари димне сигнале пали
„овде је почео лов.“
Хоћу за тренутак само.
Да будем скво.
Најлепшим пером
украсиће ми косу,
Заденуће момак јак и млад.
Хоћу ли бити тад
поглавице кћер, или жена?

Киша се заледила.
У бескрајна поља бела.
А ја још беља.

Нестајем у иглоу Ескима.
Осећам дах паса.
Дрхтим од страха.
Од тишине заљуљане
Од ветра разбокореног.
Од кише залеђене.
Од фатаморгане.
А обале беже од мене
младим вином опијене.

СТАНКА ЋАЛАСАН, Нови Сад

ИЗМЕЂУ...

Кад је сан жељена јава...
Сјену ти бића обузме.
Чулност,
тијело ороси.
У слаткој чежњи
закорачиш,
немјерљиво лаким кораком
у јаву.
Граница нестаје.
Па...
и кад шав мрака попусти,
у сну си.

ЛИРИКА

Још је зима, али је топло вријеме.

Пупољи листопад.

Сунце измамило бехар.

-Какво буђење, помисли, док јој је смијешак још
играо на крајевима усана.

Сунце прелама зраке кроз пробехаралу воћку, а ОН
(или ОНА) у комшилуку, пребира дирке на клавиру.

-Ово јутро обећава.

Устукну на помисао, јер јој наметну питање.

Загазила је дубоко у зрелост, али...

Овакви тренуци измаме изнутрине оно чега се човјек
никада не одриче.

Емоције се не гасе.

Ћипи из кревета, широм отвори прозор и дубоко
удахну љепоту јутра.

Призва музику ритмом срца.

Сведе вид на жмир и безброј свитаца заигра
вртиљевку.

Преламају се боје њихове ношње.

Играју плесачи по такту музике клавиристе.

Игра и срце.

Пред њом је дан.

ВЛАДИСАВ АРСЕНОВИЋ, Шабац

С Р Б И Ј И

Чезнем за тобом
Моја чобанице.
Дуга ти коса загонетно лице.
Ти не знаш да те волим,
не мораш ни знати
Гајиш туђу децу као што гаји мати.
Имаш поноса.
Грејеш погледом
ка границама
Гледаш двогледом.
Ватра тиња.
Ветар је таласа.
Постаће пожар.
Букнуће Европа
Са Блиског истока
стиже златна кока.
Не носе ништа.
И боси ходе.
Кад једном крену
долећу роде.
Меша се маса,
нестају народи.
Порашће деца,
лепа и чила
Била из Турске.
или из Чилеа.
Све ће се стопити
у исту масу,
а моја песма
биће на гласу.

МИЛОРАД КУЉИЋ, Стари Лединци

ШЕТАЧ

Свест му је лутала ка другој сфери
па стварности постао некористан.
Лекар га од рада пензијом одмори,
а он у бесмислу шета несвестан.

Свакога дана улицом шпарта,
а корак његов к'о време да мери.
Одмерава попут пешчаног сата.
Бат уједначени к'о песак цури.

Као да усуд себи је задао
да вуче долап судбине своје.
Кораку своме сав се предао
да га води у нове димензије.

Улични трапац њему је црква.
Кроз подвиг мучни жели да дозна:
Може ли смисао да се снива?
Или се само кроз наук спозна.

Једнога дана на клупи заспао
кроз омаму луде шетње своје.
Нејасно остало да л' се докопао
пута утабаване димензије.

МИРОСЛАВА МИРА ЦВЕТКОВИЋ, Смедерево

ОН САД „СПАВА
СА ОЧИМА ИЗНАД СВАКОГ ЗЛА”

Промицао је кроз тамни свет
- скроман и тих.

У џеповима носио снове
и понеки стих.

Испод наочара крио је
жеље недопеване.

Маштом урањао у просторе
плаве ведрине.

Изван времена и свих зала
у његове снове је пала
„жена које нема”

Само-Сена, бледа месечина.

Она је слика коју
иза завеса ствара,
дух без гласа
са којим разговара.

Нестварна, а свеprisутна,
са његовом самоћом другује,

Погледом га теши
кад болује.

Луга његовим сновима
лепа попут крина.

Чува је као драгоцену тајну
за друге несазнајну.

Око њега -пораз снова.

Ратно је време...

Тамо где је нада била,
бол и страх шире крила.

Сам је кренуо у сусрет смрти.
Једна звезда у море јер пала.
ту, где је заспао –
„са очима изнад свих зала”.

РАТКО РАЛЕ БЕЛИЋ, Суботица

НИРВАНА

Кроз мисли ми муње језде.
Заум роса, небоглед кораци,
све у тами нигде једне звезде.
Ту су били умрли облаци.
Ноћни дан је – откуцава час.
Пут кривудава, купала га слана,
из прошлости еон тражи спас.
Мртво време с историјом дана.
Пурпур зора са истока свану.
Небосвод је на плаветној траци,
а жар лопта ко да је на длану.
Ту су били погинули зраци.
Док океан изнад главе спава,
природа је Богом изазвана .
У тишини чу се корак мрава.
Сву селену притисну нирвана.

СНЕЖАНА ШОЛКОТОВИЋ, Корбово

КОМЕ

Коме да оставим своје риме
кад немам никога ближњег за собом,
неког ко би од срца изговорио моје име,
ко би ме звао својим родом.

Коме да душу отворим
када је крхка попут струне,
коме да кажем да га од срца волим
и кад суза нехотице из ока груне...

Да ли ће ме разумети пролазник
који ме разним именима прозива?
Странац сам овде, тамо, чудан лик
увек сувишна и због свега крива...

Коме да оставим своје сећање,
кроз годишња доба мноштво слика,
коме да се поверим, када је поверења све мање
када уместо осећања остаје навика...

Коме... да оставим своје риме
друго ништа и немам да дам,
иста ме мисао штреца, намеће се да ме брине.
Човек као ја је у мноштву људи увек сам...

Кога загрлити нежно?
Надокнадити оно што се некада изгубило,
питање ме сустиже неизбежно, само да би сањара у
мени пробудило...
Узалуд је тражити нешто чега никад није било...

ЕМИЛИЈА ЕМА ЖИВКОВИЋ, Крагујевац

МОЖДА СПАВА

Где смо били? Све ли је сан – или наше?
Лаж. Истину од мене крио, а не зна:
-Својом руком још увек као да ми маше.
Забравио сам јутрос песму једну ја.

И ноћас мислим о теби, као свом небу.
Одлазак твој у плаветнило. Покушао...
Ах, горак ли си, горак – о ,мој бели хлебу?
Песму једну у сну што сам сву ноћ слушао.

Од питања тих боли, боли ме и глава.
Хајде реци једном, а да ли си знао:
-Када киша пада како расте трава?
Да је чујем узалуд сам данас кушао.

Ње – које нема, а лепотом непребола сја.
Гледа и види на то око будно,
док се спрема сну, или док још песму тка.
Све је! Не! Али, и није узалудно!
Као да је песма била срећа моја сва.

Идем. Питам се: да ли ме неко чека?
Путем врлети ветар пркоси – ћарлија.
Зашто ли бури у грудима нема лека?
Забравио сам јутрос песму једну ја.

ЈЕЛИЦА ИВАНОВИЋ, Параћин

НОВИ СИЗИФИ

Док немилице звезда жеже,
ум се мрешка, правећи фатаморгану,
једину светлу тачку
у овом пустињском бескрају,
који ме врелим песком
и шкриљастом, сивом прашином,
уз фијук ветра све више засипа.
А, ја окупана у зноју,
упорно и даље,
мраморну стену котрљам...

*

Осећам да ме пустињаска олуја
силовито ломи,
као жртву приносећи ме у темеље
огромне будуће дине,
коју за нове Сизифе ствара,
како би и они,
од валовитих брда песка умислили
да су на пола пута, до врха Олимпа,
те да ће успети стену докотрљати
и на највишљој коти
победоносно заставу развити...

ЖАРКО СУНЦЕ

Све ми је без укуса и мириса,
све је тмурно и јадно,
све је пусто и ужасно хладно.
Чекам дан,
када ћу с' олакшањем осетити
да сам однела победу,
над црним облацима,
прљавим кишама,
снажним кошавама и другим залима.
Када дође време
да ми сунчеви зраци обасјају лице
знам да ће ми у души
процветати пробуђено пролеће!
Ветар развигорац обојиће
у зелено, бело, плаво и црвено,
планине и долине,
даљине ће постати близине,
чуће се у грудима
лепет малене птице,
а, ја ћу поново осетити
да сам истински жива.
Молим те, зато већ једном сини,
жељено, жарко сунце.

ИГОР СТАНКОВИЋ, Нови Сад

УСАХЛИ КРИН

Кријући сузе у возу,
направих језеро горчине,
пожелех Симеонову лозу,
да узалуд бар не гинем.

Рањени одсјај заласка сунца,
полако цепа душин сан
промуклих киша капљица.
У ишчекивању ромиња дан.

Идући стазом, нејасном, тамном,
очију прекривених
тамним валом страсти,
кријући те у себи себично,
жаром немирних,
тера м срце да се сети.

Ни даљина, време, прошлост, зли људи,
не изгураше те из мојих груди...

Стрепња лута хоризонтом жеља.
Неме руке грле гроб без крста.
Усахли крин на листу хербаријума.

МИОМИР М. ЛАКИЋЕВИЋ, Јагодина

СВЕТЛА ПЕСМЕ

Када мисли роде песму, очи желе да је виде,
а перо је заголица облицима славних слова,
трчи, трчи за мислима да достигне све облике,
да заблиста од извора, постељицом да је нова.

Да осветли све просторе, у стихове све зауми:
кућу моју коју немам, и завичај исто тако,
и колевку из пепела, што мирисе давне шири
мојих суза исплаканих, по рођењу кад сам плак'о!

У песмици искри слика – њено светло огледало,
свих пролећа мојих раних и светлице топлих лета,
но је перо посустало, да ту слику не наслути,
тако да на њеном месту у песмици сета ћути.

Кроз песмицу брује воде великих и брзих река,
Бистрица ме светла бистри искрицама Метохије,
звона света манастирска када туку из висина,
брује звуком Вечног Бога: да се сазна шта је чије!

О, Песмице, небеснице и крилата моја друго,
свуд ослови своје вале знаковима узвичника!
Немој служит' памет мрака, а и стидом да заћутиш;
него буди искра рода и слободе да си слика!

У песми се светлост точи из дугиних рујних боја,
а дуге су светлост очи из озара Божје ћуди,
са дугом се песма срочи, да би била истог соја,
да би била светла слика и да светлом својим руди!

ЖИВОРАД ЖИКА МИЛОИЧИЋ, Јагодина

ДУЖНИ СМО ДИСУ

Подигнимо споменик Дису!
Сви Срби који то учинили нису.
Највећем песнику међу борцима,
херојима Великог Рата који оставише кости
на Зејтинлику и у Плавој Гробници.
Можда Он спава изван живота
са благим погледом у будућност.
После свих палих заставника
и застава које непрекидно јуре
у кумановској крвавој борби
где брат брату опело појаше
и трчећи кроз куршума кишу
знаојући је да историју сада пишу
мали војници велики хероји
који у заштити отаџбине
животе у темеље њене уградише.
Дужни смо Дису стиховане споменике.
Као што је Дис учинио друговима
херојима Отаџбине Србије
да се никада не забораве велике битке:
Церска, Колубарска, Кумановска,
Кајмакчаланска, Солунска,
голгота Албанска, голгота Српска.

БОРИС МИШИЋ, Нови Сад

МОЈЕ ГОДИНЕ ЗА ТВОЈЕ

Девојчица је седела у кругу прекрштених ногу, певушећи склопљених очију. Звук ускоро постаде јаснији, а гљиве оживеше, почеше да трепере и мењају боје и облике. Скривен иза заклоне дрвећа, Обрад се угризе за усну. Рука му је почивала на балчаку мача, другом је опипавао кратак, оштар нож. Проценио је раздаљину. Нож ће пре обавити посао. Један добар хитац, и срце детета-чуварке стаће у секунди. Обрад са гађењем погледа у вилино коло : гљиве су у савршеном кругу биле распоређене око девојчице, јасно стављајући до знања да само за њу ту има места.

Обрад. Некад беше знан и под надимком Сурови. Његов мач и закон поштовали су од Дунава до Јадрана, од Рудника до Орјена. Пред топотом копита његовог моћног вранца дрхтали су и великаши и Османлије. Дани славе бејаху, међутим, давна прошлост. Упади дрских османлијских чета бејаху све чешћи. Гонећи једну такву групу, дошао је до Чаробник-планине. Била је на злу гласу, али Обрад је веровао само у мач и закон јачег, вештијег и храбријег, не и у празноверице. Његови људи посекоше већину, а Обрад појури вођу групе, високог, крупног Турчина каменог лица. Бегунац је јахао право према необичном кругу од печурака, усред којег је стајала девојка.

Обрад је занемео. Није био имун на женске дражи, али није било жене која би га могла себи потчинити, или одвући од битке. Девојка је, међутим била прелепа. Туркиња, знао је одмах, по као гавран црној, дугачкој коси, оштром орловском носу и тамнијем, ветровима шибаном лицу. Очи крупне, црне, дубоке као ноћ, поглед пркосан, што не моли, већ сече, брије.

Крв му је јурнула у главу. Због оваквих жена се потежу ножеви, брат устаје на брата, одриче се од вере и крста, убија се, руши и пали. У том тренутку Обрад би јој цео свет ставио пред ноге. Потерао је крвнички коња, стигао Турчина и једним замахом сабље одсекао му главу, која се скотрљала низ падину. Жена га је погледала пркосно, без страха, али је Обрад у њеним очима видео и једно друго осећање-дивљење. Више није размишљао, потерао је коња у круг, и у трку зграбио жену и посадио је за седло; осетио је

њено чврсто, младо тело, припијено уз своје, и за тренутак сасвим изгубио разум.

Негде, сада већ сасвим у даљини као да је чуо гласове, али тихо, тихо, на граници чујности, једва да је и могао да повеже те гласове са лицима својих дворјана. Гласови су га упозоравали на опасност, кумили, молили. Као нека удаљена река, текла је и жуборила из невидљивих уста прича о ужасима Чаробник планине. О несталим људима и стоци, о младима који би преспавали ноћу у вилинском колу, а будили се као старци. Гласови су га дозивали и плакали, подсећали га на омаје и друге авети што ноћу нападају људе по планини. Ни дању није безбедно, говорили су.

Видео је планину њиховим очима, очима генерација предака, који су још од прадавних времена обитавали у сенци њених мрачних шума, пространих пустопољина и камених врхунаца, који су се сиви и хладни, попут ђаволових прстију пружали далеко ка небу, као да желе да га зграбе и прождру, да прогутају и само небо и светлост, распостру таму на свет и врате га у стање искона, онаквог какав је био пре него што су се људска бића и појавила под небеским сводом... Онаквог какав је био, док су њиме ходили неки другачији створови, блиставих очију и прозачних тела у којима су се огледале звезде, и гласова у којима су одзвањале васељене. Некада, пре него што се човек усправио, и крвави мач царства земаљског завладао, и небеска створења у таму и заборав послао.

Касно, све је то сада бледело у неком сањивом лелујању, попут песме сирена што су дозивале Одисеја. Као пијани морнар, Обрад се тетурео у кругу, заборавивши све, и победе и поразе, порекло, славу, моћ, ништа од свега тога више није било важно.

Ни држава чија слава и моћ бледе, ни великаши који му се понизно клањају а чекају прилику да му забоду нож у леђа; ни неодлучни византијски цар чије ће оклевање пред Османлијама, слуги, довести до пропасти света кога је познавао и којим је владао.

Све су то сада била само магловита сећања. Можда је планина и потакла оно што је потајно желео, да не носи више судбину света на својим плећима. Ионако ни он, ни његови непријатељи ни о чему не одлучују. Одавно је све записано у звездама и пређи судбине. Зашто не би једном био за промену, обичан човек, обичан

мушкарац, снажан и сиров, у најбољим годинама, мушкарац који осећа обрине и гипке, снажне удове младе, прелепе жене поред њега. Желео је њену снагу, њену младост и свежину, да је попије, да је узме у себе, да се поново осети млад, и изнад свега жив. Да још једном осети живот, пре него што га сутра, за годину, пет, негде, некад, посеку османлијске или његових великаша издајничке сабље.

Све стеге су попустиле, више није мислио на царство, војску, жену, децу, препустио се чулима четири дана и четири ноћи, под блештавим вилинским месецом, и заклео би се да је чуо музику, музику која је долазила из круга гљива које су им биле зид, брана од спољашњег света. Није се сећао ни како се растао од девојке; нити како је нашао пут кући. Провео је у кругу четири дана и четири ноћи, а када је изашао, напољу су прошле четири године. Царство које је оставио више није постојало. Оно што је од њега остало, могло се за дан препешачити.

Очекивао је да ће поново затећи заносну чуварку круга, и овога пута чврсто је затворио ум и тело од телесних страсти. Попио је најбоље напитке који гасе телесну похоту. Девојчица је отворила очи, Обрад је пажљивије погледа у лице и ум му се смрачи. Црне, крупне очи, оштар, орловски нос, густа црна коса... а лице девојчице било је као да гледа у сопствени одраз. Обрад задрхта.

Ушао је у круг, без речи, док га је девојчица посматрала, непомична. Неколико тренутака су се гледали, погледима говорили неизречено и тајанствено. Обрад подиже нож. Испитао је темељно све вешце и магове са Чаробник планине- неке је дао и на мучење док нису проговорили и одали тајне. Знао је шта му је чинити, ако хоће једном заувек да рашчини круг.

Обрад готово нежно обгрли девојчицу, и стави јој нож под грло. Само један покрет, неће је пуно болети. Морам бити чврст, не смем поклекнути, помислио је.

Али, нож неће низ девојчицино топло грло. Одбија послушност, руке му трну, снага чили из њега и напушта га, полако, али неумитно. Са ужасом схвати да ништа не помаже, ни пића магова, ни бајалице, ни снага воље. Овде су на делу исконске силе, помисли, силе према којима смо ми и наша земаљска царства безвредни инсекти, који тумарају без циља и сврхе. Сада је зажалио што није усмртио девојчицу из даљине, што је уопште улазио у вилински, ђаволски круг, у коме као да је све ишло према

његовој неумитној пропасти, и можда је зато и доведен овде, можда је заправо све време био само пион без сопствене воље, играчка богова, или неких још безименијих и моћнијих сила.

Док су му се удови одузимали, а животне функције гасиле, отварало му се унутрашње око, и пређе времена су се одмотавале пред њим. Видео је бројне смрти, херојске погибије витезова и мучке смрти издајника. Видео је бесконачну османску хорду, како гази и руши све, од Косова до Угарске, од Тракије до Далмације. Ништа није помагало јунаштво, прости и коначни збир бројности освајача однео је победу. Трајало је њихово царство вековима, али се крунило и мрвило, као што тиха вода вековима крчи свој пут кроз камен и земљу, и на крају изађе као победник. Дошли су други освајачи, и долазили су све гори и гори ; видео је челичне птице како бљују ватру са небеса, видео је колоне расељених и избеглих како тумарају планинама и шумама некада тихе и величанствене земље. Видео је демонске пећи у којима су спаљивали живе људе; и најгоре од свега, као нека божија казна, нешто чији је усуд наслућивао још у потуљеним погледима његових великаша; устао је брат на брата, отац на сина, син на оца.

Сада, када је коначно схватио, било је прекасно. Живот га је напуштао. Мудрост му се указала у последњем трену, само да би га подсетила како је узалуд протраћио живот. Сви снови о слави и моћи били су бесмислени. Свако царство је неумитно пропадало, свака победа је унапред била изгубљена, и ништа није вредела, као ни пораз. Свака суровост је била непотребна и узалудна. Само би убрзавала оно што би, ионако, стигло-смртност. Време сваки камен претвори у прах, здружи сваког човека, свако царство, сваку моћ. А кад прођу векови, неће остати никаквог трага. Ни од човека, ни од његових дела.

Живео је узалуд. Убијао је узалуд, освајао је узалуд, све што је радио била је само прашина коју ће разнети ветрови времена.

Једино за шта је вредело живети, то више није могао имати. Заклопио је очи, и док му је нож испадао из руке, последње што је помислио било је да му је спасење било ту, на дохват руке, у грлу на сечиву ножа, али био је превише поносан и неразуман да би га могао узети и живети.

Киша је падала низ лице девојчице, мешајући се са сузама, а сузе су се мешале са крвљу. Девојчица је уморила, ставила руку на чело мртвом оцу, а онда полако, тихо, запевала вилинским гласом.

Ускоро јој се придружише и други гласови, на граници чујности, а круг се осветли необичним, бледим светлом. Док се Обрад полако будио, предео се мењао, а са њим и лице девојчице, као и њено тело. Када је отворио очи, угледао је ћерку која је остарила двадесетак година. Обрад скочи на ноге и схвати да више не осећа старост и притисак година, да су му удови јаки и крепки, а вид поново бистар.

Девојчица га узе за руку, и док им се киша сливала низ прсте, некад сурови владар поклони јој на длан нешто много драгоценије од моћи, царства, угледа, титуле, или било чега другог што је икад поседовао.

Своје сузе.

ДРАГИЦА БЕКА САВИЋ, Бачка Паланка

НОЋНА МОРА

И опет сам у сну ходала боса,
по киши и ветру, без капута.
Ум је уплетен у дроњке поноса,
а душа плаштом стида огрнута.

Ходала сам босом ногом по трњу,
газила по леду и врелом жару.
Видела судбину од мрака црњу
и једну жену уплакану, стару.

Дозивала бих, али немам гласа,
побегла бих, а ноге к'о олово.
Ноћна мора ганглијама таласа,

и ја од стида умирем поново.
Тај сан ме прогони и разум мути,
очај и беду мојој јави слути.

ЈА ВИШЕ НИКАДА НЕЋУ БИТИ ИСТА

Ја више никада нећу бити иста,
у очима сјај потамнио,
на уснама осмех окопнио,
само је душа невина и чиста.

Ја више никада нећу бити иста,
у црну косу иње долеће,
давно је прошло пролеће,
а с јесени грана не листа.

Ја више никада нећу бити иста,
ветар је развејао моје наде,
једна звезда са неба паде
и угаси се жеља триста.

Ја више никада нећу бити иста,
у огледалу је старица нека,
мени непозната..., далека,
коса јој седа и погрбљена биста.

Ја више никада нећу бити иста,
пепео је прекрио живота жар,
остао је само за младошћу жал
и сетна суза што у оку блиста.

Не, ја више никада нећу бити иста.

**СЛАВИЦА НИЋИФОРОВИЋ ВЕСЕЛИНОВИЋ,
Раковац**

ЈА САМ ПОНОВО ЈА

Не трошим речи на недоречене,
не тражим да се пробуде спавачи,
не боли ме оно што други
и не знају да им фали,

јер њих не боли и не фали им
зато што нису ни знали да
то треба да имају.

Не причам да би се причало
и да бих забављала оне што ћуте,
а ћуте зато што немају шта да кажу
и не знају шта би рекли
онима што би их слушали.

Не марим ко ме посматра и како,
јер сад знам
да тај другог посла нема,
или не зна да га нађе,
па одмаже другима
не би ли му тако било лакше у нераду.

Не гледам ко стоји док пролазим
поред њега , јер сада сам научила
да је крајпуташима довољно
моје „добар дан” и осмех...

Прођем, не заустављам се, јер ако бих се занела
искрено, срцем, питањем... тај сусрет,
то стајање претворило би се у набацивање
свог бремена тешког на моја
нејака плећа
и у моје велико срце.

Научила сам да протрчавам...
Имам потребу да застајкујем,
да волим,
да причам,
да марим
само за оне
срчане, људске, праве, обичне
искрене, неискварене...

Ја сам поново пронашла себе.
Упловила сам у стварност.

ВЕРА ЦВЕТКОВИЋ, Книћанин

ТЕБИ ПЕСНИЧЕ ПРИЈАТЕЉУ НАШ!

Теби песниче, пријатељу наш,
Да нађеш срцу своме спас.
Волео си нирвану своју.
Да ли те је пронашла срећа?
У теби процветала сва пролећа?

Можда ти је ноћу долазила,
гледајући кришом прилазила.
Прислањала груди ,мирис руже,
Осетио си како мириси круже.
То била је љуба, она, твоја Нирвана.

И мртви у гробу оживе, мада
некад за живота срећу не доживе.
Мртва љубав за сва времена
У души остаје увек сакривена.

МАРИЈА РОЖИЋ, Мркоњић Град, Р. Српска

ПОЛИТИЧКИ АФОРИЗМИ

1. Сатира је опаснија од змије, која се у политичким афоризмима крије.
2. Неки политичари на власти су сатиричари. Народ “поцрка” од смијеха њиховој сатири.
3. У својим ватреним говорима додао психологији температуру, филозофији жар, завршио на психијатрији.
4. Књижевниче! У ова сулуда времена, сензибилитет, сентименталност и лирски немир, сакриј у Пандорину кутију.
5. „Утопио” се у сопственом тексту. Како ли је кад му други пишу говоре.
6. Црногорска дипломатија у Подгорици чорбу вари. Тирана-Подгорица- Бари.
7. Не петљај се у политику кад си умјетник. Главу ћеш изгубити, а камо ли душу.
8. Имамо шпијуна за шпијунажу на претек, јефтинији су од дронова и вјештачких сателита.
9. Борио се за истину и правду, притворили га да му мозак исперу.
10. Кад власт направи преседан, ником ништа. Кад се народ деси, полиција зна на којој је ко адреси.
11. Вјековима Србе гризе нека гамад, страна или домаћа.
12. Државници су разапети између „брига” за државу и интрига око њихових депозита и имовине.

13. Језик опаши к'о сабљу бритку. Кад пођеш на састанак у страначку битку.
14. За сваки штрајк решење је знате. Повећајте плате!
15. Не питају те за диплому, ако си у њиховој странци. Наћи ће ти посла у криминалу.
16. Бјеже из своје земље, утапају се у Средоземном мору.
17. У избјеглицама нема сиротиње. Они бране своја огњишта, земљу и крв пролијевају.
18. Преговарачи су их обманули и издали. Да би државу раскомадали и прекројили.
19. Диригенти са Запада би да диригују Европом, али Рус држи упљач за атомску .
20. Док је Руса биће и Срба с њима.

АНА БЕРТА, Инђија

ПОКЛОН

Некада је наша кућа смехом одзвањала
пуна дечије граје и скакута.
Тишина сада сећања узвраћа.
Овде су сати високо у небу,
или дубоко под земљом,
не остављајући ничег ни у оку ни у слуху.
Ни у успомени.

Нит који веже људску душу
за ову земљу, прекине се.
На том месту падне крв и заболи.
Враћају се понекад слике сећања...
То боли у грудима.
Одзвањају дечији смех и плач.
Свим мојих жељама води путељак у рај.

Све моје намере стоје преда мном.
Ја се осећам као ланцима везана,
за стену прикована. И бојим се ...
Ако се удаљим,
нећу знати кући да се вратим.

Престаћу бити добра и нежна.
Омрзнућу стихове и музику...
Нећу разумети лепоту
у којој нема горчине, одрицања и бола.

Своју љубав за пут сам им спаковала,
за поклон им дала.

Неће бити узалудна.
Тешкоћа њихова пута...
Кад отворе поклон
Знаће, да их безусловно воли мајка.

МИЛОЈКА ЈЕЛОВАЦ, Пљевља, Црна Гора

НИЈЕ ЛАКО

Није лако када пјесник пише,
душу стеже, а ране не броји,
срце јеца откуцаји тихи,
али храбар смрти се не боји...

Није лако друговати с тугом,
очи плачу, али суза нема,
кључ изгубљен од љубавног жара,
санта леда до њега се спрема...

Није лако без љубави бити,
у ноћима хладним не љубити,
а кад зора заледи ти жеље,
снови ће се брзо изгубити...

Није лако препливати море,
и до шкољке своје среће доћи,
али пјесник каменог срца,
дан ће видјет усред тамне ноћи...

ДОБРИЛА БИКА РИСТИЋ, Сокобања

НИЈЕ ПЕСНИК ГРЕШНИК

Песник најтише
пише
кад ноћ га велом свије,
тишина кад се чује
и кад бол одјекује.

Песник најтише
уздише
кад јутром му клоне глава,
кад свет се буди
и чуди:
„Зар он још не спава?“

Не спава песник,
Весник,
свих пролећа и тужних дана,
и будних ноћи
до поноћи;
крвари стара рана.

Не, није песник
грешник!
То машта његова сања,
из музике стиха
песника,
лик вољене израња.

ДИЈАНА ВЛАИНИЋ ДРАГИН, Стара Пазова

ДИС

Довукао се страх
из неке мочварне даљине,
нарушава ми мир
и претура ми душу.

И спустила се нека сумња
са небеских висина,
потреса ми душу,
срце ми чупа,
крв ми усисава
и очи ми копа.

Стигла ме и нирвана!
Из бездна своје ништавилости,
љуља ми тело,
трује ми нерве,
од мојих танких жилица
и бледих вена
паукову мрежу плете.

МИРЈАНА ШТЕФАНИЦКИ АНТОНИЋ, Нови Сад

ТРИДЕСЕТ СЕДАМ ЛАТИЦА ОПОЈА РУЖА

Владиславу Петковићу ДИС

Тридесет седам латица опоја ружа
Потонуло у валовима Јонског мора
Авај, о Песниче поколења

„На прозору свећа гори” из „Недовршене песме”
О, Песниче ирационалног
Песама својих снова и тишина
Слика у подсвесном

Кренуо пут живота из родног Заблаћа, код Чачка,
Зајечара, Београда до Крфа
Са задивљујућим погледом иза наочара
Загледан у своју Подсетницу
Кантарцијо на савамалској трошарини
Колико си поваздан измерио шљива?
Исправио словних грешака?
Изњедрио песама у књиге две?
У „Тамници” „Можда спаваш”
У „Нирвани” вечитог блаженог мира?
Да ли си икада угасио своје ЈА?
Да ли си изгубио вољу за животом?

О, Песниче:

„Ноћас љубав долазила к мени
Мртва љубав из свију времена
Заљубљени, смрћу загрљени
Под пољубцем мртвих успомена...”

У космосу ванвремености и свевремености
Остала је конкретност света
Остала је конкретност бића
Остала је конкретност времена
Остао је мир и ћутање
Дах живота истопио је сваки облик
Уобличио рефлексију о животу

Тридесет седам латица опоја ружа
Потонуло у валовима Јонског мора
Авај, о Песниче поколења

Песимисто српске модерне
У ноћној тмини слутиш
У твоје мартовско пролеће
Уланчавао си слике мајске
Умирањем облака, времена и зрака
„Поглед мртав и празан дубоко”

О, Песниче:
„И све што је постојало икад
Своју сенку све што имађаше
Све што више јавити се никад
Никад неће – к мени дохођаше.”

Плете венац Песнику Владиславу
Плете венац од стихова
Песникиња Штефаницкаја
Наклон Песнику од Песникиње
Спојени у нирвани живота и смрти

Тридесет седам латица опој ружа
Потонуло у валовима Јонског мора
Авај, о Песниче поколења.

НЕВЕНА ЦАЈА, Беч, Аустрија

ТИШИНА

Тишина заузела простор собе
и ја се њој придружила,
све је утихнуло осим сата,
чује се једино њихање клатна.

Зидови бели без живота.
Гледам их како усправно стоје,
увек су исти у линији правој,
са годинама мењају боје.

На њима обешене слике моје,
а очи као лишће зелене,
види се гордост, занос, срећа...
задовољство младе жене.

Била витка, плава жена,
доживела низ промена,
лепота се изгубила,
остала је само слика.

Сад тишина мене буди,
рано јутро кад заруди,
па са зором ја уздишем,
јер младости нема више.

Зидови су моји двори,
тишина ми разговори,
нестале су све красоте.
Пуста старост све ми оте.

ДАНАС

Данас ми суза из ока текла,
иако сам се одавно зарекла
да плакати нећу никад више.
Преварих се, сузе појурише.
Вентил пукне, вечито не траје,
сузу оку у госте пошаље,
буде лакше некако ми души
кад низ лице сузица се спусти.

Само тако велику тегобу
пребродити некако ја могу,
па нек лије и мала и већа,
оставила одавно нас срећа.

Допуштам данас да ме мије,
да ми мути видик јаве,
ваљда некад и престаће,
неће вечност то да траје.
Ето тако ублажујем јад,
био некад ,враћа се и сад,
лијем сузе и кад су милине,
а, некада, да ми бол умине.

ВЕРА ЈЕЛИЋ, Крагујевац

БЕГ

Владиславу Петковићу-Дису

У колевци тужној твој живот проклија,
тужни свет те походио
у твојој глави, и у срцу твоме,
невоље су плеле болове и јаде
рушиле ти снове, кидале видике,
тамничиле дане.

Тај Усуд варљиви не даде ти мира
премрежила живот најтужнија лира.
А твоја је душа бели дан тражила,
нежну пену љубави, често срећу снила,
у дубини бића, као древну тајну ,светлост
увек крила.

Од тог зрачка светог ти поче да живиш
да осећаш звезде , њима да се дивиш,
оне су бежале, остављале боје
да говоре нежне осећаје твоје.
Тамница упорна у сан улазила
боллом те кидала, песму тамничила,
песма се борила и бег ти
из тамнице била.

МИЛА МАРКОВИЋ, Параћин

КРУГОВИ ДОДИРА

Ако некада спустиш главу на груди,
а поглед ти падне на корак следећи,
застану, ... и срцем наслути.
Чућеш јецај неизникле траве испод асфалта,
и чућеш оне што праве се мртви,
а ужурбано костима земљу изоравају
за будућу сетву.
И пре но што корак пустиш следећи,
сети се оних што жетву ти спремише,
да преживиш до састанка и загрљаја вечног.
Сваког пролећа изникну
неки нови људи,
по ливадама и житним пољима, заблистају,
састану се са Сунцем, па оду,
да Месецу однесу поздраве, и песму славуја.
И пре но што коракнеш, помилуј усамљени цвет
поред пута,
и ослушни шта има ти рећи.
Можда ти је брат по крви, и можда
никада нећеш лећи, а да ти он на памет не падне.
И свака травка и сваки цвет је нечија сестра, ил' брат,
па хајде спознај први
да су ти род рођени, и та земља испод ципела, и оно
што она роди.
Хајде сад, полако, корак по корак,
родићеш се и ти, једног лепог, сунчаног дана.

СЛАЂАНА ЛУКОВИЋ, Чачак

ПОДНО ДУНАВА КОД ПЕТРОВАРАДИНА

У Дунав сам бацила сећања,
кад сам задњим аутобусом пошла у Шумадију,
преко моста на Петроварадину.
Ту сам закопала студенске тајне,
неке наде што тиме су завршене,
неке истине, неке људе и приче недоречене.
И сузама сам из залила у себи,
очи су ме од бола пекле
и рекла сам: „Боље је овако, овако бити мора,
па је логично да је боље.”
И градила сам свет нови и говорила: „Ово је мој свет”
и додавала сам ковчеге на сећања у реку бачена.
Немогуће случајно, к’о да чекало је двадесет година,
зове ме оно што у Дунаву лежи и чека.
Ветровима развејано по граду, на скривена места иза
жбуња,
где га ни улични перачи не могу сапрати,
у земљи и води, чека и прети.
Распаљује страсти, буди жеље, враћа младост,
наставља приче што мислила сам, завршене су.
Не буди ми, не застрашуј!
Моћна реко однеси га да не чека!
Реци: „Неће доћи”, реци: „Не вреди и не треба.”
Отплови! Не зови!

ДАРИНКА БЕЛА ТОМИЋ

НА ВЕТРОМЕНИНИ

Здружили се ветрови
западни, северни, јужни
Пристигли с' мора маестрали
преко океана, стварајућ' буру.
Листајућ' прошлост да се буди,
јецају нам векови, цвокотом олујне студи.

Дашком поветарац милује, стишава
што се стишати не може.
Склони се и месец док крст се ломи.
Дува – одува!
Увлачи се молитва у душе,
страх испод коже.
Коме смо криви, ветрови нови?
Кад из неба плава, без облака, муње, грома
тутњи олуја – погрома?

Са истока сунце у црвено боји стихију.
Промалја наду наизглед блажену, али се жари.
Широке зраке к'о опомену придружи.
Слути – да пржи!

Ветрови захуктани станишта немају
да се стишају и мирним дашком
стихија да се спречи.
Они нам још убијају прошлост
да кроз будућност – јечи!

ДОКАЗ

Имала сам успона и падова
олујне, тмурне и сунчане дане,
маштања у ноћи саткана од снова
знам, били су и лажи – лечили су ране.

Имала сам сузу неканулу,
пресахлу у тавни претећих облака
И осмех на лицу за зору сванулу,
разнежен топлином од сунчевих зрака.

Имала сам, имам, не, није престало,
уз нехајни сев муње и јесење кише.
Умела сам волети, но – увек беше мало,
с' жељом која стреми да се воли више.

Имала сам, имам, наду за ме сраслу
с' тим што већма вене, да би опет цвало,
да осетим тугу са боли у гласу.
А имам и доказ до ког' ми је стало.

Бог диктира песму да је рука пише
да бих с песмом могла волети вас више.

ЈАСНА М. СТОЈАНОВИЋ, Ћуприја

БЕРГМАН

Испод замагљених каскада
протиче река
узаврела као крв незнанца.
Само наговештај валера
одсликава расточени кадар,
вапај, смех, одсуство лепоте,
или зачарана лица.
Све одлази без поздрава.
Слике се ређају без краја,
слике као статуе
које јуре да се поређају
као слике нас самих.
Нема лица,
измрвљени додир
у заборављеном кутку,
у оку, зеници, ћелији,
иза невиђеног
што дише у нама.
Разиграна лутка трепће
и затвара завесу
над подијумом
на коме беху просуте
дивље јагоде.

ЋУТИМ

Потпуна тишина изнутра.
Само се море преклапа
пред мојим очима
у милијардитом таласу
на заласку дана.
Стапам се у оловку
и бели папир.
Моје место, мој хабитат.
Прапочетак у дечијој мисли.
Ћутим.
Потпуна тишина изнутра.
У углу седи мали старац,
мали искричави,
статични облик
кога познајем од раније.
Дан на измаку
на ивици млечног пута.
Полако тоне у сан,
ћути, не говори.
Мирно се претвара
у зрнце песка
пре него склизне
низ мој длан.

ДАНИЦА БУРИЋ, Лајковац

ОДЛАЗИ НОЋ

Кроза ме липти ноћ к'о рањена вучица,
завија, исто, к'о она смрћу гоњена.

Ноћас су ми те отели цигани чергари
и више не знам куд, ни путем којим.

Чула сам песму душе твоје
како се кроз ноћ пробијала црну
и сад ми једнако од ње
душа и срце, тело и сузе у белом
Јутру трну.

А ноћ кроза ме липти и отиче
к'о она на смрт рањена вучица.

Знам, када сунце опет се јави
из мене одлетеће све ко бела 'тица.
Сагореће са сунцем слова...

Изгореће све лепе речи.

У пепео претвориће се моји списи.

А ја ћу остати без снова.

УМИРАЊЕ

Ако већ хоћеш да у мени умреш,
Умри к'о сваки човек.
Јер ниједан живи створ не живи вечно,
Ни довек.
Ал' немој да умреш и да се утишаш,
Ни да станеш к'о ветар летњи,
Ни ко олуја што дође пуна претњи,
А онда, нагло се угаси.
Ако већ хоћеш да умреш у мени
Немој умрети к'о сунце,
Јер оно се опет роди
И донесе прегршт наде и среће зрнце.
Умри к'о човек... к'о месец што мре.
Слиј се к'о свила бела низ мене
И нестани... у облацима, у реци...
Па тако мртав из мене реком отеци.

ДУШИЦА ГАК, Кула

ДАН КАО САН

Колико је потребно времена да се досегне
граница

која ослобађа од свих недаћа.

Колико снова и надања морамо да преболимо
па да се опет у миран кутак вратимо.

Колико снова да доживимо, или замислимо
како да их сврстамо и именујемо,
где светлост да пронађемо ?

У који тунел живота да уђемо
и без страха кроз њега прођемо
прижељкујући светлост која нас чека
када из њега изађемо.

За коју сламку да се ухватимо
и наше очи светлошћу обасјамо,
у коју звезду да погледамо
и у миру ту светлост прихватимо
знајући да тако ризикујемо
да у провалију таме опет не склизнемо.

А, сан трепери, заукава се
брише све туге и боли гомилане годинама
у животима са лебдећим сновима.

Да ли и нама, као и сновима
свитање долази у ноћима
када нас снови пробуде
и са немирима суоче.

СЛАВКО СТАМЕНИЋ, Грабовац

БИЋА РОЂЕНА СВЕТУ

Болом скрхана Џули Кемп гледала је ужурбаност лекара и сестара који су свим силама покушавали да заталасају ону злокобну равну белу нит на екрану, која јој титра у сузном погледу. Надносили су се над млитаво тело сина јој Лендона, он већ петнаести дан лежи у коми, и не знајући да већ петнаест дана нема ни оца Ендија чији живот неста чим га извукоше из смрског ковера. „Боже, дај ми мог Лендона, ма и инвалида!”, молила је Бога, кад јој лекари рекоше да такав удар у главу и толико дуга кома морају да узму данак, ма се, једном, њен син Лендон пробудио. Стискала је каљаву дечју ципелу, по којој су спасиоци закључили да, сем преживеле Џули и мртвога Ендија, у смрском ауту мора да је и неко дете.

Отвори Лендон очи, и зачу се весела граја у соби. Потпуно прибран рашири руке к мајци, рече „Мама!” и она му, уплакана, паде у загрљај, а лекари се сад гласно смеју, тапшу и грле се. „Мили мој...”, јеца Џули, радост је превелика за њен већ данима потпуно пометен дух. Но заплака јаче, јер се сад отвори страшна празнина породице Кемп непостојањем Ендија, коју ће ускоро морати да дели са сином.

„Не плачи, мама, знам ја да си ми ти жива и здрава”, говори јој син тешећи је, а ону радост у соби замени жагор лекара који се чуде бистроумним речима дечака.

Потпуни тајац и неверица сколише све присутне, кад се Лендон мало снужди и каза:

„За тату знам, био сам, мама, на кратко са њим. Није ми прилазио, ал’ као да ме љубио.”

Сад забезекнути људи стоје крај кревета дечака и гледају га у неверици.

„Но и за то мало, био сам са два момка, били су близу, тата иза њих, као да ме грле, али ме не грле, и кажу да су ми браћа, а један је, мајко, био и црња. Кажу да и они тебе воле, као мајку, на тату се не осврћу.”

Џули га гледа скамењено. Лекар је гледају у неверици, као да су сад и њихови светови и њихове душе пометене.

„Госпођо Кемп, јесте ли раније имали...”, заусти доктор, но други га прекиде, усиљено шалећи се:

„Остави то за своју мормонску цркву, обавили смо добар посао”, тапше га по раменима, а цилик одлаганог инструментаријума, шум мантила и бат корака заглушише речи Џули Кемп *да, имала сам, баш два*, док се враћала у синовљев чврст загрљај, обасипана пољупцима веселог Лендона Кемпа.

НЕВЕНКА БОШЊАК-ЧОЛИЋ, Београд

СВЕТЛОСТ

Светлост неба
мој је Скамандар.

И бела и плава
и светлост румена
и она жута
и модро-зелена
опија ме
струји мојим бићем.

Трепери
у мојим венама,
мешкољи се
у мојим мислима,
крв моју боји
бојама дуге.

Еутерпа нежна
руке ми пружа
у заносу немом
на Парнас ме води
за дивним Аполоном
у потрагу.

У потрагу дивну
којој краја – нема.

ВОЈИСЛАВ ТРУМПИЋ, Јагодина

АФОРИЗМИ

- Радујемо се ситницама, док су нам они однели све!
- Шта ће нам корени, ми смо на гранама!
- Продао се за будзашто, о прихватио би и нижу цену!
- Држава нам је дала подршку. Сви смо добили по мотку.
- Свуда је много коња, једино на шаховској табли су 2+2.
- Хтео је да га ухвати за реч, али је он био глувонем.
- Не окрећи се ако си последњи, могао би једног тренутка да будеш први.
- Метак га није хтео, погодила га граната.
- Тачно, нас је више, али они имају више.
- Ако укину купљене дипломе, ти папири би послужили за увијање дувана.
- Његова глава била је пуна туђих мисли.
- Струју највише штеде она предузећа која не раде годинама.
- За продавање магле није потребна квалификација.
- НН лице није више непознати криминалац.
- На изборима ћемо гласати за оне који ће нас најбоље насанкати.
- Да није хумора и сатире, никада се не би сазнала истина.
- Много се воле, скоро да се черупају.
- Слободну љубав многи плаћају – алиментацијом.
- На изласку из затвора добио је диплому жељеног факултета.
- Нисмо исти, они се броје на старту, а ми на циљу.

РАДОСЛАВ ФЕЛБАПОВ, Нови Сад

ЗВЕЗДАСТО

Звездасти зрак
Запара залазак звезда
Знао сам.
Засијаће звезда злаћана
Златокоса ме занела
Звона зазвонише
Зову заљубљене
У загрљај звездасти
Завет заљубљени заувек
Заобиђу звездасто заувек.

Звезда засијала
Заиграла звездасто
Зајутрила звона
Звона звоне звон...
Земља зове
Замириса залепрша
Заблиста звезда злаћано
Заволих звездану заувек.

Заувек звезде зауздавати
Зором зорити
Златокосу звездану звати
Заистински заволах те
Заљубљен заистински звездасто.

МИЛАН М. РАЈОВИЋ, Подгорица, Црна Гора

ЦРВЕНА РУЖА

сестри Перси

Наш стари дом
Истесан од бора, јеле и смрче
Не грије само огањ са огњишта
Љубављу братском он пулсира
Као светим пламеном
И благословом Исуса Христа

Али његова топлина
Која нас грије нежношћу већом
Долази од једног драгог бића
Које нас чини радосним
Испуња срећом.

У малој вазни на столу
Седам је нарциса бијелих
И сваки латице као пољубце пружа
А међу њима
Процвала једна румена ружа

А ружа та црвена
Која ниче из нашег срца
И грије нас жаром небеса
То је наша премила сестра
То је наша Перса

ГОЈКОВИЦА

Гојковице је л' ти камен тежак
Што га Раде Неимар навали
Те ти младост у темељ узида
Чуеноме Скадру на Бојани.

На Скадар сам ја ево дошао
Под прозоре ће млијeko мили
Гледам стазе и гледам путеве
Којима су Јова доносили.

Гледам прозор што Раде уради
И кроз њега твоје очи црне
Како прате твога сина Јову
Да се здраво у дворове врне.

Коса ми се дигла од грозоте
Низ образе сузе се сливају
Гледам твоју погибију црну
По Бојани још сузе пливају

Гледам, муња осветљава путе
Змајевима што небом лутају
Траже негдје Неимара Рада
Изгубљене душе гдје плутају.

Гојковице најближа си Богу
С десне стране уз његове скуте
Опростите Раду Неимару
За те твоје најстрашније муке.

ДИЈАНА ВЛАИНИЋ ДРАГИН, Стара Пазова

МОЖДА СПАВА

Био је август и било је као сан.
Сви су били обучени у црно
и сви су плакали...
Ја сам била као у неком магновењу,
сузе су ми клизиле, усне занемеле,
а тело нисам ни осећала...
Јава се мешала са сном,
а ја сам се надала...
Била сам убеђена да је то само сан...
Хладна и непомична лежиш на одру ,
а ја се надам да је то сан,
да ће ме неко разбудити
и да ће нестати сви ти људи у црном...
Сунце ми суши сузе на образима
али ме нико не буди...
Лутам ходницима свог ума
и тражим излаз...
Ти и даље лежиш непомична,
а ја стојим окована нирваном,
мислећи „ма ја то само сањам, она можда спава”.

АНДРЕЈ КОКОТ, Радовољица, Словенија

НЕМОЈ СИНЕ

Немој ханцара да се латиш, сине,
ни речи слатких, ни лажи и обмане,
немој да задајеш ране,
дубоке и неизбрисне и убитачне.

Немој ханцара да се латиш, сине,
јер јаничар њиме убија
свог рођеног брата кад се врати
након година промена у недра домовине.

Нема тог блага од загрљаја што дајеш,
и љубави од сунца до матере, брата,
до деве бајне и земље која те родила
да волиш, не да ханцаром судиш.

Зато немој, сине, да долазиш
руку пуних и душе празне.

БАЛКАНСКА ПОСЛА

Олабави ту веригу, друже стари.
Некад смо заједно знали
камена с рамена бацати
и затим овце изгубљене тражити
по планинама радосним младости наше.

Некад си ракије попити знао
крмачу уплашену ловећи падао.
И деве запањивао иза угла сеоских
руку немирних, погледа дрских
у безакоњу младости правила лепршавих.

Кад није било, за све је било доста и више.
Али не! Ти си тражио - где нема кише
за блато на улицама градова
и биртије пуне страшних гадова
и правила нова од мастила и слова.

Како сад да те нађем кроз зидове града
око тебе значајног за народ јадан до јада
Зар не видиш како сељак сељачина постаде?
За тебе више нема наде:
Постао си, друже стари, председник владе.

ОЛИВЕРА ШЕСТАКОВ, Београд

З В Е З Д Е

Неко је драгуље сјајне
и бисерје по небу просуо
- с разлогом,
јер какво би небо
без звезда било
- само бескрајно
црнило.

Када звезда падне,
крене ли и суза нека
или се жеља,
од свих скривана,
пожели и оствари.

Док пламени траг
звезде падалице прати,
молитву наглас изговори грешник,
судбину горку да преокрене,
да нађе мир и опроштај,
негде на небу звезданом
давно изгубљене,
за крај.

БОЈАНА НИКОЛЕТИЋ, Београд

ДОШЉАК
(одломак)

Раскован се нашао затрпан са још неколико рудара. Таман је био успео да добије дозволу да се и сам спусти у јаму, да учествује у радовима: предиг је постао његова опсесија. Пустили су га после кратке обуке, и уз посебан надзор самог предрадника инж. Ђорђића. Рудари су били неповерљиви, али нису стављали примедбе.

То се десило трећег дана, одмах по уласку у предиг. Одједном је нешто пукло и све се разлетело уз блесак.

Раскован је лежао онесвешћен и није знао за себе сатима. И други око њега су лежали исто тако без свести. Ипак, тих неколико људи у тој једној просторији, ако се то тако може назвати, у том тесном простору у новом краку предига где су се нашли одсечени после експлозије, сањало је исти сан.

Били су то паклени призори: сви су растопљени у заједничком гелу, као без коже, глатки, слузави. Клизе једни поред других, преко других, испод других, лако, без отпора. Ипак, не покрећу се много јер не желе да ризикују да се нађу на површини, на ваздуху, без огртача – без коже. Кожу су оставили (згуљена је) на уласку у окно. Слепи су. Ако се деси да улез залута међу њих, одмах га открију јер се он креће слободно, и грубо, по њиховом осећају за ствари, без страха од површине и од хладноће ваздуха. Њихова слузница, опет, на ваздуху хлапи и исуши се брзо. Затим пуца и квари. Онда добију кору. Ако треба да се врате међу своје, морају ту кору мазати помастима и миришљавим уљима да им због миомириса опросте за ту новостечену предност. А сада је улез међу њима и тражи... тражи...

Раскован се трже и разбуди се одједном сасвим. Радио апарат је испуштао гласне сигнале, црвена лампица се палила и гасила у мраку. И други су почели да се буде, гледали су око себе ошамућено под испрекиданим црвеним светлом. Изгледало је да нико није озбиљније повређен. Лакше опекотине, посекотине и убоји. Имали су среће.

Убрзо су, не обраћајући још увек пажњу на сигнале радио апарата, после узвика, чуђења и узајамног прегледања, установили да њихове рударске лампе раде. Пошто је утврђено да могу, дакле, да се крећу по доступном делу предига и да траже излаз, брзо је успостављена и веза са канцеларијом рудника, имали су уз радио и сву другу потребну опрему - на себи, или ту негде, разбацану. Горе су били одушевљени: прошло је неколико сати од експлозије, није се знало да ли има преживелих.

Инжењер Ђорђевић је, одмах, у своје руке узео организацију изнутра: споразумели су се да треба штедети батерије лампи, радија и телефона, воду и своју снагу док не стигне спасилачка екипа. Не треба много ни да се крећу да не проузрокују ново обрушавање земље у окну.

Нису ипак могли а да не крену у испитивање своје околине, тог скученог простора неправилног облика чије су зидове чиниле хрпе и брда камена и земље. После неколико сати разгледања, бесциљног испитивања и одмарања, још увек у шоку од свега што их је снашло, и уз болове од повреда, разиђоше се по угловима да сачекају помоћ. Било је загушљиво. Неки су поново заспали, други само лежали штедећи снагу, или разговарали о могућностима спасавања код оваквих несрећа, и о својим изгледима. Раскован је био препуштен себи.

Лежећи тако, полузаваљен, ослоњен на земљу иза својих леђа, прелазео је погледом преко тамног простора пуног сенки који се пружао пред њим, уздизао се као разломљен зид и продужавао иза нове хрпе земље и камења. Сасвим случајно искоса запази једну танку преграду од земљом засутог грања и иза ње нешто: необичан облик вирио је из хрпе. Он се полако придиже и довуче се до преграде да баци поглед иза. Погледавши боље, схвати да је то човек, не нико из њихове групе, сви су били на броју, *неки човек* – остаци неког човека, исправи се посматрајући иструлелу одећу непрепознатљиве боје. Мумија! Лице је било црно и глатко, и руке на тканини такође. Преко груди му је стајала мала кожна торба као војничка. Све, овде-онде, засуто земљом.

- Овамо, погледајте! – узвикну. - Дођите да ми помогнете, овде има нечега! – Није знао како да назове оно што види, није хтео да их плаши.

Сви поустајаше, Ђорђевић први. Окупише се око Раскована да виде шта је нашао. Неколико лампи је бацало светло на мртво лице. Експлозија је открила непознат гроб – случајан, рекло би се, тако им је свима изгледало. Тело је било прекривено полуисцепаном трулом тканином, а и мала торба је била сва тамна, исушена и искривљена. Једна страна је била расцепљена, могло је бити нечега унутра. Још увек у шоку од онога што је њих задесило, рукама одгрнуше заосталу земљу. Посматрали су тело пред собом с научничком пажњом. Раскован, не могавши да одоли професионалној радозналости, сигуран да ће сати протећи док спасиоци стигну до њих, пружи руку и опрезно, лагано и с великим трудом из торбе извуче најпре нешто што је могло бити и двопек у целофанском пакетићу, сасвим поцрнелом, а затим и једну књигу натрулих плеснивих корица. Зачудио се мало тој површини, кожа торбе је била сасвим сува. Размислиће о томе касније. Сад се посветио овом необичном налазу. Посматрао је књигу у својој руци сећајући се како је желео да нађе Плаву књигу, како је велики труд уложио да до овог тренутка дође, само, шта ли је ово, каква је ово књига? *Плава књига* сигурно није.

Ђорђевић је стајао поред њега, без даха ишчекујући са свима осталима да Раскован коначно отвори корице и да се види шта је то. Кад их је најзад опрезно отворио, у страху да му се у руци не распадне и да се књига не распе у прах, видеше сви, на своје немало изненађење, да је то књига Дисових *Песама*, једно издање Српске књижевне задруге из 1939. године.

- Мину све што беше, хтеде бити икад.

Тама се увуче у идеју снова:

Раскошније смрти нисам глед'о никад.

Имао сам и ја веселих часова.

Ђорђевић најпре ућута, затим рече мукло: - *Јутарња идила*, Дисова.

Раскован је ћутао, потресен. И сви други су ћутали.

***

Није прошло, заиста, много времена, а спасиоци стигоше до дела јаме и предига у коме су били срећни рудари. Сав свет у колонији био је веома изненађен налазом из подземља старог рудника. Књига Дисових *Песама* била је посебно заштићена,

Раскован се за све побринуо, и послата на конзервацију у Прокупље. Земни остаци незнаног покојника опојани су у Цркви Свете Петке и послати у одговарајућу судскомедицинску установу; припремљено му је ипак и место на локалном гробљу. Никад се није сазнало ко је био покојник, нигде није пронађен никакав траг о мистериозном нестанку неког од житеља тога краја у периоду после 1939. године. Колонија тад још није била основана.

Злоковар је касније нестао, отишао је из колоније а да нико никад није посумњао у њега као виновника несреће у руднику. Његови саучесници су остали још неко време иза њега, затим су се и они разишли, ко на коју страну. Слобода. Неки кажу да слобода збуњује.

Сprovedена је истрага о несрећи у руднику, наравно. Шта је изазвало експлозију у јами? Метан. Ко је за то одговоран? Не знамо. То није знала ни комисија.

Нагађања о идентитету љубитеља Дисове поезије постала су права друштвена игра у колонији. Ко се могао скривати у подземним ходницима Саских рудника и зашто? То је још увек тешко замислити.

ДРАГИЦА ЖДРАЛИЋ, Петровадин

САН У ТРИ ПРИЧЕ (одломак из прповетке)

Старац, који је остарио у старој колиби подно шуме као и његов живот био је препознатљив само олујама, шумским ловокрадицама и можда срнама, које су га опрезно пратиле. Вукови су га слиједили и прогонили, зечеви су од њега бјежали а змије су се јуначиле. У његов живот, његову старост и дане те, нико се није усуђивао улазити. Био је непроходан. И отуд нека чудна језа промицала се при помену, још једне жене, која је сваким даном, све више личила на старца. А та језа није била ништа друго, но тиха разузданост тајне, која је мамила прсте оних, који су у свој живот убрајали, и све преостале љепоте, а до којих су могли доћи само кроз животе других људи. У свој овој вјетрометини истине која је дувала кроз Груч попут вјетрова што са мора доносе свакодневно, помисао о крвној вези или било којем другом сродству, осим судбине, долазило је у обзир при њиховом помену.

У граду је владало мишљење да постојање те жене не би требало одмах везивати за старца, и њен живот тумачити тим истим животом, и колибу гледати као тајну, која се неким чудом наставља али све чињенице су говориле супротно.

Не само да је та жена наставила традицију и живот тог старца, него је још продужила границе те тајне, па су остале неухватљиве те руке, за којима је, кроз цијели старчев живот, сваки становник Груча безуспјешно трагао.

У прољећима, кућа никад није била сама. Медвједи су је сањиво обилазили, зечеви су је увијек изнова откривали, срне је се нису бојале. Вјеверице су весело скакутале по свјетиљкама, кртице су весело ровале зимску

земљу а мишеви су се разбјежавали у своје рупе. Цвијеће је бујало, пузавице су се успињале преко крова, по степеницама грабећи се за своје мјесто. Тада би Ања слушала смијех и дјечију грају која би се чула са пропланака са цвијећем. Старце жељне мириса прољећа, сусретала је док би лагано одмицали кроз шуму, а млади љубавници који су се вјешто губили у травама, у цвијећу, по шумама... још дуго би се задржавали око куће.

Тражили су тај чудни извор са кога су отицале туге у мрморе, среће се спајале и отицале у своје токове. Понеки становници Груча, само су долазили до кућице. Знали су како лијепо оживи у цвијећу, с прољећа. Са поносом би удисали свјетину која би им у тим тренуцима враћала дио по дио изгубљених живота у својим суморим зградама, кућама пуним влаге, кроз прозоре и у мирису мора... и улице вреле, што би пекле табане, у љета... та љета су се знала чекати на Гручу, на његовим обронцима, тамо гдје стрми дио камена би се носијо дубоко у море,

И никад се није знало, откуд потичу све те камене плаже, које су биле завучене по самим обронцима тамо гдје стрми дио камена уноси се у море, дубоко. Ту су се чекале намјерне зоре, ниједна иста а све различите. а зоре море буде и ругају се сну његовом. Ања је знала да то море ноћу вјерно вије, као пси, а ни звијезде га не чују.

А кад ноћ склопи своје очи, знало се тако дуго смијати том слепилу. Онда би љета, све више одмицала, повлачећи за собом своје ствари, поиспадале у журби. Ања би их препознавала док би нестајала истошена и уморна, препуна плаветнила у очима. У срца нечија се скривају, љубави се носе па се не заборављају... Тада би се повлачила у своју кућицу и она би ту дуго остајала чекајући кише.

Кад би и оне исцједиле своје последње капи, на прозоре би покуцали сњегови, ријетки и крепки у својим доласцима. Врата кућице широм отворена. Распламсала

ватра у камину, упаљене свијеће у полумраку собе и мирис тамјана. Кроз залеђене прозоре бјежали су погледи низ пропланак. Море је ударило о стијење и пјенило се.... То ћудљиво море!

ЖЕЉЕЛА САМ ДА ТИ ЧУЈЕМ ГЛАС

Из даљине птица
чекала птицу.
На дрвету живота гране.

Птичица на гранама.
Јесен у жбуновима открила ждрала.

Неки други глас
Са мог срца подигао плашт
Неостварене жеље.

Птица чекала птицу
А јесен ми затрепера у перју.

Немам птицу.
Немам жељу.

То јесен
Умјесто мог срца
Одлази облацима да им цвркуће.

ЖИВОТА ИГЊАТОВИЋ, Јагодина

ВОЛИМ

Свој живот много волим.
Он може бити суров и леп.
Волим зелено дрвеће,
Волим децу када се играју,
Волим их када беру мирисно цвеће.

Волим брдо, брдовито село и чист ваздух!
Волим када падају летње кише,
Волим када нам запевају птице,
Волим свој миран живот највише.
Не волим живот ружан...
Више волим када ми је ведро лице.
Не желим никоме живот тужан.

Волим срећу. Не као сада! Него много већу!
Волим и када је зима.
Волим да свако лепо живи.
Волео бих да свако посао има.

Не желим никоме зло, нити смрт.
Волим да међу Србима буде слога,

Волим да из наших глава ишчезне љубомора.
Волим када сви верујемо у нашег свевишњег Бога.

Из рецензије

Књига „Уз Диса ја” (уздисаја)

Владислав Петковић Дис „Песма” –Нема смисла реметити, бесмисленост у свом току- то је максима до које стиже уметник, коју досегну само песници. И тако настаје песма.

Без тачне преграде која разграничава свет илузија и звезда са светом стварности; светове садашњице и светове умрлих и минулих времена и људи, и љубави, Дис пева слутњу, и Дис пева таму. Пева оно што живи. И што живијаше некада.

Обележавамо стогодишњицу од трагичне смрти песника сродног Бодлеру, великог песника српске модерне, који се у „Старој песни” пита: „Па куд идем, да ли идем, је л’ опсена?” И стварно, многи од песника и прозних писаца су проговорили и сада, носећи у себи светове халуцинација и предвиђања, светове којима је тако силно пловио Дис све до сопствене смрти, наслућене у „Утопљеним душама”.

Не могу одолети да не споменем део писма Владислава Петковића Диса, као својеврсни цитат о тишини, који ће песници и те како разумети. „Има у мене дана који трају и недељама, када се у мене спусти ћутање, једно непосредно ћутање. То ћутање ме је опет нашло, и није ме оставило неколико недеља... Њега нико не види...”

То је судбина песника коју Дис разумева као личну тајну, то су тренуци дубоке концентрације и одвајања од јаве, када се рађа и када зри песничко семе и када се зачне песма. И изнедри доживљај света. Унутарњег и спољног.

Па шта више од искрености тражити од уметности, од песме? Искрености што кроз речи, па и када би значења постајала треперења и обриси, створи лепоту. Лирику у најтананијем облику.

У циклусима „Уздах са Дунава”, родољубивих песама, „Нирвана”, духовне поезије, „Слутња”, рефлексивне поезије, „Можда спава”, љубавне поезије и „Плаве мисли”, циклусу са слободним темама, инспирисаном целокупном Дисовом поезијом, нашле су место

песме, афоризми и прозни текстови савремених стваралаца, песника и прозних писаца из разних крајева наше земље и иностранства, са темама блиским Дисовим.

Песме са мотивима мртве драге, сна и јаве, боли која је лепа, заборављене песме, лепоте која се више не може разумети без горчине. Са мотивом тишине.

Дивне су песме у којима се као мото узима строфа из појединих Дисових песама и међу Дисове стихове уплићу и развијају осећања лирског субјекта, те песма са директним обраћањем Дису: „Ој, песниче!” као својеврсни дијалог и најлепши поклон од песникиње. И спона која побеђује време.

Као и многе песме и Дисова је „са згаришта идеала и младости“. Иако му је књижевна критика замерала црнило и песимизам, учинивши неправду величини песника који је поседовао оно без чега се не може писати- повишену сензибилност.

„Нирвана”, -Ноћас су ме походили мртви,... као боји пролазности ствари...

„Можда спава”- Можда спава са очима изван сваког зла....

И „Тамница” која је...

-То је овај живот,

Где сам пао и ја,...

Са очима звезда.

Е, те очи Звезда, гледају и данас,

    кроз очи песника.

    Очима Диса!

    Очима, изнад сваког зла.

проф. Валентина Вулић

Садржај:

Предговор.....	5
Ана Берта, Инђија.....	165
Андреј Кокот, Радовољица, Словенија.....	191
Аранка Киш, Суботица.....	71
Аћим Годоровић, Власеница, Р. Српска.....	27, 45
Бојана Николетић, Београд.....	194
Борис Мишић, Нови Сад.....	154
Борка Драгољевић, Нови Сад.....	17, 54
Бранка Тирнанић, Крњево.....	108
Будимир Фрка, Нови Сад.....	138
Валентина Вулић, Врбас.....	98
Вања Вученов, Нови Сад.....	111
Вера Александрић, Нови Сад.....	90, 128
Вера Јелић, Крагујевац.....	115, 173
Вера Цветковић, Книћанин.....	162
Весна Месарош, Нови Сад.....	93
Виолета Пенић, Дубље.....	105
Владислав Арсеновић, Шабац.....	14, 143
Војислав Трумпић, Јагодина.....	104, 186
Глорија Вулф, Лазарево.....	118
Горан Витић, Београд.....	103
Гордана Миљковић, Параћин.....	40
Даница Ђурић, Лајковац.....	180
Даринка Бела Томић.....	176
Дијана Влаинић Драгин, Стара Пазова.....	168, 190
Дина Заварко, Нови Сад.....	75
Добрила Бика Ристић, Сокобања.....	167
Драга Добријевић, Смедерево.....	25
Драгица Бека Савић, Бачка Паланка.....	158
Драгица Ждралић, Петроварадин.....	198
Душан Ковачевић Батуља, Рума.....	15, 68

Душица Гак, Кула.....	182
Емилија Ема Живковић, Крагијевац.....	80, 148
Живорад Жика Милоичић, Јагодина.....	21, 153
Живота Игњатовић, Јагодина.....	201
Здравка Бабић, Билећа, Р. Српска.....	44, 89
Зорка Чордашевић, Франкфурт, Немачка.....	35
Иван Гаћина, Задар, Хрватска.....	47, 102
Ивана Зајић, Крушевац.....	132
Ивица Турински, Лазарево.....	116
Игор Станковић, Нови Сад.....	77, 151
Ирена Сретић, Ниш.....	113
Јабланка Павловић, Сокобања.....	43, 56
Јасна Ан Јовановић, Крагујевац.....	46
Јасна М Стојановић, Ћуприја.....	178
Јелица Ивановић, Параћин.....	149
Љиљана Глигоријевић, Житковац.....	101
Љиљана Фијат, Нови Сад.....	89
Љубомир Глигорић, Нови Сад.....	136
Марија Рожић, Мркоњић Град, Р. Српска.....	24, 163
Марина Милосављевић, Ниш.....	65
Марко Милачић, Подгорица, Црна Гора.....	20, 67
Мила Марковић, Параћин.....	94, 174
Милан Доброволски Ранчер, Маглић.....	13, 39
Милан М. Рајовић, Подгорица, Црна Гора.....	188
Милан Чорак, Вуковар, Хрватска.....	37, 51
Миле Костић, Дубница.....	18
Милета Мимо Томић, Ваљево.....	38, 95
Милијана Сете, Ниш.....	69, 139
Милојка Јеловац, Пљевља, Црна Гора.....	88, 166
Милорад Куљић, Лединци.....	70, 144
Милош Иветић, Футог.....	16, 53
Миљана Игњатовић Кнежевић, Ниш.....	34, 131
Миодраг Томић, Божињевац.....	120
Миомир Лакићевић, Јагодина.....	78, 152
Мирјана Штефанички Антонић, Нови Сад.....	169
Мирослав Мишел Болтрес, Смедерево.....	110

Мирослава Мира Цветковић, Смедерево.....	145
Мирко Стикић, Нови Сад.....	28, 87
Момчило Јањичић Момос, Инђија	50, 129
Момчило Момо Тубић, Бијељина, Р. Српска.....	23, 55
Моника Стојанова, Скопје, Македонија.....	96
Невена Џаја, Беч, Аустрија.....	171
Невенка Бошњак Човић, Београд.....	61, 185
Оливера Шестаков, Београд.....	122, 193
Петар Шушњар, Нови Сад	81
Радојка Мугоша, Подгорица, Црна Гора	73
Радомир Пуцо Драгићевић, Будва, Црна Гора	22, 42
Радослав Фелбапов, Нови Сад.....	60, 187
Радмила Милојевић, Параћин.....	57, 79
Расим Гутић, Плав, Црна Гора.....	91
Ратко Рале Белић, Суботица.....	86, 146
Ружена Краћица, Падина.....	140
Савка Козић, Беочин.....	11, 130
Светлана Обрадовић, Горњи Ступањ.....	123
Сенаид Авдић, Прељина.....	58, 107
Слађана Луковић, Чачак.....	59, 175
Славица Нићифоровић Веселиновић, Раковац.....	160
Славко Перић, Зворник, Република Српска.....	10, 64
Славко Стаменић, Грабовац.....	183
Слободан Савић Бели, Вукошић.....	30
Слободан Цвитковић, Шид	12, 135
Смиља Арсић, Нови Сад.....	125
Снежана Шолкотовић, Кладово.....	52, 147
Станка Таласан, Нови Сад.....	141
Филип Димкоски, Прилеп Македонија.....	99
Из рецензије.....	202
Садржај.....	205

**Реализацију 11. Међународне уметничке колоније
„Панонски бисери” и објављивање зборника
подржали су:**

КИЦ „Младост”, Футог

„АЗА” медара, Стари Лединци

Винарија „Миљевић”, Стари Лединци

д.о.о. „Тиха”, Сремска Каменица

Ресторан комплекс „Видиковац”, Лединци

Етно домаћинство „Савић”, Стари Лединци

МИЛИНКОВИЋ-КОП, Лединци

Музеј „Ј.Ј. Змаја”, Сремска Каменица

СПЦ „Војводина”, Нови Сад

СIP - Каталогизација у публикацији

Библиотека Матице српске, Нови Сад

Тираж 200.

ISBN: 978-86-7970-132-9